

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Бжыхъасэхэм ялұхыжъын аухыгъ

Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхъаклушынэ Аслъан АР-м мэкъумэщымкIэ иминистрэу Юрий Петровым тыгъуасэ ИофшIэгъу зэлукIэгъу дырилагъ. Иофтхъабзэм хэлэжъагъ АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат. Бжыхъэм апхыгъэ лэжъыгъэ зэфэшъафхэм ялұхыжъын зэфэхъысыжъэу фэхъугъэхэм бгъуитIур атегушылагъ.

Юрий Петровым Президентыр зэрэшигъэ-гъозагъэмкIэ, бжыхъасэхэм ялұхыжъын республикэм щаухыгъ. Гектарым тельытагъэу гурьтымкIэ, центнер 40 фэдиз къырахы, зэкIэмкIэ тонн мин 415-рэ фэдиз къахыжъыгъ. Лэжъыгъэм ялұхыжъынкIэ анахъ гъэхъэгъэ дэгъухэр зилэхэр Джэджэ, Красногвардейскэ ыкIи Шэуджэн районхэр арых. Бжыхъасэхэм анэмыкIэу тыгъэгъазэм, натрыфым, нэмыкI культурэхэм ялұхыжъыни хъызмэтшIапIэхэр зэрэфэхъазырхэр ыкIи мы лъэныкъомкIэ республикэм пэрытыныгъэр зериIыгъыштыр министрэм къылуагъ. Джащ фэдэу джырэ лъэхъан коным буасэ соми 5,4-м къыщегъэжъагъэу соми 6,4-м зэрэклахъэрэм хъызмэтшIапIэхэмкIэ мэхъанэшхо илэу ащ ылытагъ. Сыда пIомэ, блэжыгъэ илъэсым коным буасэ соми 3,5-м шIокIыштыгъэп, ар лэжъыгъэр къэзыгъэкIыхэрэмкIэ федагъэп.

Ионыгъом зыкIуачIэ хэзылхъэгъэ пстэуми зерафэрэзэр Тхъаклушынэ Аслъан нэужым къылуагъ. Бжыхъасэ тонн мин пчъагъэу мы аужырэ илъэсиным къахыжъыгъэм хэпшыкIэу зэрэхъагъэр республикэм ипашэ игуапэу къыхигъэщыгъ. Джащ фэдэу пкIышхъэ-мышхъэхэм, хэтэрыкIхэм якъэгъэкIын дэлажъэхэрэм, былымхъуным пылхэм япчъагъэ нахъыбэ шыгъэныр, ахэм сыд фэдэр лъэныкъомкIэ IэпыIэгъу афэхъугъэн зэрэфаер, ащ епхыгъэу къоджэ псэупIэхэм ащыпсэухэрэм ИофшIапIэ чыпIэхэр къафызэлұхыгъэнхэр пшэрылъ шъхъалэхэм ащышхэу Президентым къыгъэнэфагъэх.

Блэжыгъэ илъэсхэм ягъэпшагъэмэ, «Лэжъыгъэм и Мафэу» мыгъэ, Ионыгъо мазэм Адыгем шыагъэу нэфыкIыштыр нахъ игъэкIотыгъэу ыкIи гъэшIэгъонэу зэхачэн гухэлъ зэралэр, шытхъур къэзылэжъыгъэхэр зэрагъэшIоштыр Къумпыл Мурат къылуагъэх. Ащ фэдэ екIо-лакIэм Президентыми дыригъэштагъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Илъэсыбэ хъугъэу шIуагъэ къытэу культурэм ылъэныкъомкIэ Иоф зеришIэрэм, культурэм икъоджэ Унэхэм яИофшIэн изэхэщэн ышхъэкIэ илахышхо зэрэхышхыэрэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Шытхъу тхылъ фагъэшъошагъ Шъынэхъо Марзиет Нурбий ыпхъум, Шэуджэн районым культурэмкIэ и Свободненскэ Унэ идиректор.

ХЭКУМ КЪЭЗЫГЪЭЗЭЖЪЫГЪЭМЭ Я МАФЭ ФЭГЪЭХЪЫГЪ

ДгъэцакIэрэр гъунджэм итлъэгъо жъышты

Хэкум къэзыгъэ-зэжъыгъэмэ я Мафэ игъэкIотыгъэу шышхъэу и 1-м Мыекъяупэ шагъэмэфэкIыгъ. Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей ыпашхъэ шыкIогъэ зэхэхэм Парламентымрэ Правительствэмрэ якъулыкъушIэхэр, къалэу Мыекъяупэ ыкIи районхэм яадминистрациемэ ялыкIохэр, республикэм шыпсэурэ лъэпкъмэ яобшественнэ движенихэр, хэкум къэзыгъэзэжъыгъэхэр, тилъэпкъэгъухэу IэкIыб хэгъэгумэ къарыкIыгъэхэр, культурэм иIoфышIэхэр, лъэпкъ шIэжъым ыгъэгумэкIыхэрэр хэлэжъагъэх.

МэфэкI зэхэхэр адыгэ джэгукIэ аухыгъ. Израиль къыкIыгъэ футболхэри ащ шыуджыгъэх.

МэфэкI шъуашэм дитгъэу республикэм и Лъэпкъ музей Iупэ дахэу зыыхыгъ. Хэкум къэзыгъэзэжъыгъэмэ афэгъэхъыгъэ шIуфэс тхыгъэхэр музей чIэхъэгъум, нэмыкIхэм ащыолэгъух. Лъэпкъ мэкъамэхэр пчэгум шэлух. Цыфхэр нэгущIох. Пчыхэр фабэми, тIысыпIи, уцупIэ тэрэзи зымыгъотыжъэу ахэтыр макIэп.

Ацумыжъ Айбек, Нэпсэу Нихъад, Едыдж Батырай, СтIашъу Яхъяр, нэмыкIхэу хэкум къэзыгъэ-зэжъыгъэмэ гушыIэгъу тафэхъу. Едыдж Мэмэт Тыр-

куем хъэклакIо шылагъ, мэфэкIым ехъулIэу Мыекъяупэ къэкIожъыгъ.

Гъоухэр пчэгум къехъэхэщ, макъэу агъэлурэм цыфхэр зэрешалэх. Адыгем и артистхэу Уджыхъу Марыет, Мурэтэ Чэпай, ГъонэжыкIо Асыет, Афэ-шIэгъо Фаинэ, Сихъу Вячеслав лъэпкъ гупшысэр шыпхырашхыгъэ усэхэм къаджэх. Адыгэ чIыгум идэхагъэрэ илэшIугъэрэ IупкIэу къалуатэ, лъэпсэгъэкIод зау пачыхъэм тилъэпкъ къыришIылагъэм адыгэмэ тхэамыклагъоу къафыхыгъэр нэгум къыклагъэуцо.

Урысыем тышхы

Адыгэ Республикэм культурэмкIэ иминистрэу, Адыгем и Къэралыгъо шIухъафтын къызыфагъэшъошагъэу, Косовэ тилъэпкъэгъухэр къышхыжъыгъэнхэм чанэу хэлэжъэгъэ Чэмышъо Гъазый ти Президентэу Тхъаклушынэ Аслъанрэ Правительствэмрэ ацIэкIэ зэхэхэм хэлэжъэрэмэ къафэгущIуагъ. Адыгеир Урысыем хэтэу зэрэпсэурэр ащ къылуагъ. Тарихъым инэкIубгъомэ зафигъази, АР-м иапэрэ

Президентэу Джарымэ Аслъан Косовэ тилъэпкъэгъухэр къышхыжъыгъэнхэм фэшI федеральнэ къулыкъушIэхэр Ioфым къызэрэхигъэлэжъагъэхэр, шыIэныгъэм епхыгъэ зэхэщэн Иофхэр ти Президент ишIуагъэкIэ гъэцкIагъэ зэрэхъу-гъэхэр шысэ зэфэшъафхэмкIэ къыIотагъэх.

Зэхэхэм къышхыгъы-лагъэх Адыгэ Республикэм и Парламент и Тхэамагэ игуадзэу Сапый Вячеслав, Мыекъяупэ районым иадминистрацие ипашэ игуадзэу Галина Храмовар, нэмыкIхэри. Хэкум къэкIожъыгъэмэ ятарихъ чIыгу рэхъатныгъэ шагъотыным, янасып зыдалгъэужъэу шыIэнхэм ямэхъанэ зыкъызэриIэтырэр зэкIэми хагъэу нэфыкIыгъ.

КъэкIожъыгъэхэр хэкум хэгъэгъозэжъыгъэнхэм пылхэу обшественнэ пшъэрылхэр зыгъэцакIэрэмэ ащышхы Парламентым идепутатэу Шъхъэлэхъо Аскэр, шIэныгъэм дэлэжъэрэ МэщфэшIу Нэдждэт, хэкум къэзыгъэзэжъыгъэ СтIашъу Яхъяр. Ахэр зэхэхэм къызэрэщыгушылагъэхэм тедэлу-гъ, зэфэхысыжъхэри тшIыгъэх.

(ИкIэух я 2-рэ н. ит).

ДгъэцакIэрэр гъунджэм итлъэгъожьышт

(Апэрэ нэкIуб. кыщечжъ).

Къэзыгъэзэжыгъэр ба?

ЕгъэзыгъэкIэ, гъэпцIагъэ зыхэлъ IофкIэ тилъэпкъэгъу мин пчъагъэмэ хэкур къабгынагъ. Апэу Тыркуем къышщыгъэх, рэхъат ащ шызымыгъотыгъэхэр Сирием, Иорданием, Германием, фэшхъаф хэгъэгухэм арысы хъугъэх.

СтIашъу Яхъем къызэриIуагъэмкIэ, Тыркуем тилъэпкъэгъу 418-рэ, Сирием 187-рэ, Косовэ 165-рэ, Иорданием 40, Израиль нэггырэ зауэ къарыкIыжыгъ. КIалэхэри къапыфагъэхэу хэкум щэпсэх.

Общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» итхъаматэу Хъэпэ Арамбий тилъэпкъэ зиужьыжынымкIэ Iофым хэлажъэрэмэ зерафэразэр зэхъхэм къышщыIуагъ. Ащ дакIоу А. Хъэпаем хигъэунэфыкIыгъ Мэфэхъаблэ къэзыгъэзэжыгъэ тилъэпкъэгъухэр зычIэсшът унэхэр джырэ нэс зэрамыухыгъэхэр. УнитIу къэнагъэр зычIэмыхъажьыгъэхэу. Ахэр ауыхыгъу унэчIэхъажьхэр унагъомэ зашыкIэ тэри тыгу нахь псэфышт.

МэщфэшIу Нэдждэт шнышIу зэрэфэхъугъэу, лъэпкъ шIэжыым епхыгъэ усэмэ къяджагъ.

Хымэ жьы чыIэр къаокIы

Адыгеим итхэкIо цIэрыIоу МэщбэшIэ Исхъакъ тилъэпкъэу

дунаим щитэкъухагъэм ехы-лIэгъэ иусэу Н. МэщфэшIур къызэджагъэм рэхъатэу уедэIун плъэкIырэп. Хымэ жьы чыIэр къаокIэу тилъэпкъэгъухэр Iэ-кIыб хэгъэгумэ зэрашщысэхэр рэр къутэмэ гъугъэр чыгым къызэрэгозырэм фигдадэзэ, лъэпкъ шIэжыым икуупIэ ухешъ.

Къэзгъэзэжыын Iофым МэщфэшIу Нэдждэт къытегушщIэзэ, къыддэхъугъэр мымакIэу ылытагъ. Ау шыкIагъэу, гумэкIэу шыIэмэ тьагъуклон тымылъэ-кIышгъэу ащ елыгъэ. Къэзыгъэзэжыгъэмэ яунэу къафагъэшъо-шагъэу Мыекъуапэ дэтыр алахыжыным пылхы.

Косовэ къыкIыжыгъэ тилъэпкъэгъухэр хэгъэгъу изыфы-гагъэм икъэралыгъо унашъокIэ хэкум къагъэзэжыгъэ хъугъэу мэпсэх. Урысыеу зерафыгъа-гъэхэм ибыракъи, игерби тилъэпкъэгъумэ къаштэжыгъэх. Арышъ, политикэ мэхъанэ Iо-фым хэлъ. Хэкум къэзыгъэзэжыгъэхэр хэгъэгъозэгъэнхэм пылъ Унэм общественнэ органи-зациехэр чIэтых.

КIэлэцIыкIу IыгыпIэу нахыпэкIэ штыштыгъэм унэу тилъэпкъэгъухэр зычIэсхэу, обще-ственнэ организациехэри зычIэ-тым имэхъани дунэе къэбар хъу-гъэ. Парламентымрэ Прави-тельствэмрэ ахэтхэм МэщфэшIу Нэдждэт закыфигъази къари-Iуагъ Iофэу ашIэрэр гъунджэм фэдэу шыIэныгъэм къызэригъэ-лъэгъоштыр. Лъэпкъым фэ-шщыпкъэмрэ лъэпкъым егуарэм-

рэ гъунджэм къыгъэлъэгъоштыр. Тилъэпкъэгъухэу Iэ-кIыб хэгъэгумэ арысхэм адэлэжъэнэу Парла-ментым цIыф гъэнэфагъэ иIэн фаеу, Правительствэм ащ фэдэ Комитети щызэхъашъэмэ яшIуагъэ къэкIошгъэу ащ ылытагъ.

КIэлэцIыкIу IыгыпIэ 30 фэ-диз зэфашIыжыгъэу къалыгъэ. Арэу шытмэ, хэкум къэзыгъэзэ-жыгъэхэр хэзыгъэгъозэгъырэ унэр алахыжыным, икIэрыкIэу КIэлэцIыкIу IыгыпIэ ашIыжы-ным фэшI зэкIэми апэ рэрэмы-гъэуцу, хэ-кIыпIэ къамыгъотынэу шытэп.

Адыгэ джэгур дахэ

Лъэпкъым ичIыгу къэзыуху-магъэхэм афагъэуцугъэ мыжъом ыпашъхэ къэзгъагъэхэр КIэлъы-зырылхъагъэмэ ашышых Парла-ментым, Правительствэм якьу-лыкъушIэхэр, общественнэ дви-жениемэ ахэтхэр.

Мэфэ-кI концертэу шыIагъэм хэлэжъагъэх Шэуджэн, Тэхьутэ-мыкьое, Красногвардейскэ, Мыекъопэ районхэм, къалэу Мыекъуапэ, нэмыкIэхэми ясамо-детельнэ купхэр. ОрэдыIохэу Андэрэкъо Чеслав, Лъэчэ Аль-берт, Дзыбэ Фатимэ, Нэхэе Фа-тимэ, Сихъу Аскэр, Дзыбэ Мы-хъамэт, Мирзоева Джамилие, нэмыкIэхэми пчыхъэзэхъагъэр къа-гъэдэхъагъ. Пшынаоу Унэрэкъо Аскэрбий къыригъэIогъэ мэкъа-мэхэм гур алэтыгъ.

Артистэу Джолэкъо Рэщыдэ зэришгъэ «Адыгэ джэгум» ныб-жыкIэхэр къышщыIуагъэх, шьзэнэкъокъугъэх, къэшъокIо анахь дэгъухэу къыхахыгъэмэ шIухъафтынхэр аратыгъэх. Пшъэштэ къэшъокIо анахь да-хэу зэхъацIомэ къыхахыгъэр Мурад Син.

Зэхъахэм адыгэ шхыныгъохэр шашыгъэх, цIыфмэ зыщагъэ-псэфыгъ.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

РЕДАКЦИЕМ КЪАТХЫРЭ ПИСЬМЭХЭР

Щытхъур япэсыгъ

Ситхыгъэ зигугъу къышщы-шIы сшIоигъохэм яIофшIакIэ ифэшIуашэм тетэу сыкытегу-щыIэн амал сIэлъ. Ау къэзгъэ-шIагъэм ахэм лъытэныгъэ афэ-сэшIы, амал сIэлэу зышщытми IэпыIэгъу сафэхъуштыгъ. Зы-фасIохэрэр медицинэм иIофы-шIэхэр арых. Сыкызышщытху-жъэу къышщышIошIынэу сыфа-еп, ау колхоз тхъаматэу Iоф сшIэ зэхъум Пэнэжыкьое сы-мэджэщым (врач шхъаIэу ила-гъэр Барцо Хъарыет) чIэтышт мебелымкIэ сшIуагъэ язгъэ-кIыгъ, Гъобэкъуае Iлоу зэтет по-

ликлиникэ щыгъэпсыгъэным кIочIабэ тезгъэкIодагъ.

Адыгэ республикэ клиническэ симэджэщым урологиемкIэ иот-деление бэрэ сычIэлэу хъугъэ. Къыхэзгъэщы сшIоигъор мыщ шылэжъэрэ специалистхэм яIэ-пIэсэныгъэ, коллективым изегу-рылоныгъэ сымаджэхэм шIуагъэ къазэрафахыгъэр ары. Цыфым ипсауныгъэ нахь лъапIэ шыIэп. Къэралыгъом ис цыфхэм япсау-ныгъэ пыгэмэ, ащ кIуачIэ илэшт, байшт. Ар къагурыIозэ, рыгуа-эхэзэ мэпсэху урологиемкIэ от-делением ипашъэу Александр

Попель, врачхэу Джарымэкъо Рэмэзанэ, Самусейко Юрий, Рогозин Валентин, нэмыкIэхэри. Мыхэм яIэпIэсэныгъэ цыф-хэм шIуагъэу къафахыгъэрмэ хагъахъо, IэпыIэгъушIоу яIэх медсестра хъупхъэхэу Гышщ Марыет, Шхъэлэхъо Асыет, Чэсэбий Гошмаф.

Медицинэм иIофышIэ хъуп-хъэхэу цыфхэм япсауныгъэ чэщи, мафи къэзыухъумэхэрмэ тафэлъаIо тшIоигъу псауныгъэ пыгъэ яIэнэу, ящытху арагъаIоу бэрэ шыIэнхэу.

БЭРЭТЭРЭ
Аскэр.

Гъобэкъуай.

Апэрэ IэпыIэгъум бэ елытыгъэр

Анахь гумэкIыгъоу непэ къэралыгъом илхэм ашыщ гъогухэм къащыхъурэ тхъамы-кIагъохэм цыфыбэ зэрахэкIуа-дэрэр, ныбжыкIабэ машинэ зэутэкIхэм зэряунэхъулэрэр. Урысые Федерацием псауны-гъэр къэухъумэгъэнымкIэ ыкIи социальнэ хэхъоныгъэмкIэ и Министерствэ медицинэ Iэпы-Iэгъум изэхэщэнкIэ и Департа-мент къызэрэтирэмкIэ, гъогу-хэм къатехъухъэрэ аварие-хэм илхэс къэс нэггырэ мин 300-м хъу ахэкIуадэ, шъобж хылыгъэхэр атешагъэ мэхъу. Ахэм апкъ къыкIыкIэ сэкъатэу къанэрэр бэ. А Департамен-ты и директорэу О. Кривонос УФ-м псауныгъэр къэухъумэ-гъэнымкIэ иминистрэ фи-гъэ-хыгъэ тхыгъэм къызэрэщIо-рэмкIэ, ащ фэдиз цыф илхэс къэс чIэтынэныр къызыхэкIы-рэр апэрэ медицинэ IэпыIэгъур игъом ахэм арагъэгъотын зэ-рамылэжыгъэр ары. А лъэны-къомкIэ шыкIагъэу непэ шыIэр дэгъэзыжыгъэ хъумэ, нэггырэ пчъагъэмэ ящIэныгъэ къагъэ-нэн зэралэжыгъэ ащ ицы-хэ тель.

Шыпккъэ, бэрэ къыхэкIы тхъамыкIагъо къызэхъулэгъэ цыфым игъом IэпыIэгъу зэ-ры-мыгъотыгъэм, ащ фэамал къы-зэрэримыхылагъэм къахэкIы-кIэ, шъобжэу хыхыгъэхэм ары-лыкIэу. Специалистхэм къызэ-рэхъагъэщырэмкIэ, аварием ыуж тешIэрэ апэрэ сыхъатым къыкIоцI нахыбэр зэрылIы-кIырэр лъыр бэу зэрэчIана-гъэр, ар къэзыгъэуцун, улагъэр зыпхын къызэрэримыхыла-гъэр ары. Ащ къыпкъырыкIы-хэзэ, Урысые Федерацием и Законэу «Основы законодатель-ства РФ об охране здоровья граждан» зыфилорэм икIыгъэ

илхэсым икIэуххэм адэжэ зэ-хъокIыныгъэ фашIыгъ, авари-ем хэфагъэм апэрэ IэпыIэгъур езыгъэкIын фаехэр къэгъэнэ-фэгъэнхэм фэшI. Закономы къызэрэщIорэмкIэ, цыфым ищIэныгъэкIэ щынагъо шыIэ хъугъэмэ, апэрэ IэпыIэгъу езы-тын фаехэм ашышых хэгъэгъу кIоцI IофхэмкIэ органхэм яIо-фышIэхэр, мэшлогъэкIосэ къу-лыкъум хэтхэр, транспортыр зыгъэзэкIохэрэр, нэмыкIхэр. ЧыпIэу тхъамыкIагъор къызы-шщыхъугъэм медицинэм иIофы-шIэхэр къэсыфэхэ мы ыпшгъэ-кIэ зигугъу къэтшIыгъэ къулы-къухэм ахэтхэм апэрэ IэпыIэ-гъур цыфым рагъэгъотын фае.

Закономы къыгъэнэфэгъэ IофышIэхэу аварием хэфа-гъэм апэрэ IэпыIэгъур езыгъын фаехэм хэушхъафыкIыгъэ ухъазырыныгъэ шарагъэгъоты-нэу шыт Урысые Федерацием псауныгъэр къэухъумэгъэным-кIэ ыкIи социальнэ хэхъоны-гъэмкIэ и Министерствэ меди-цинэ тхъамыкIагъохэмкIэ и Всероссийскэ гупчэу «Защита» зыфилорэм. Мы гупчэм икьу-тамэхэр ащIэлъ Урысыем ире-гион 83-мэ ыкIи ахэм зэкIэми егъэджен курсхэр ащызэхэщэ-гъэнхэм, аварием е нэмыкI тхъамыкIагъоу цыфым ищIэ-ныгъэкIэ щынагъо къызыдэзы-хырэм хэфагъэм апэрэ Iэпы-Iэгъур зэрэбгъэгъотыштым зы-зэрэщыфэбгъэсэшт оборудова-ние ачIэт.

Къыхэгъэхъожьыгъэн фае апэрэ IэпыIэгъур цыфым зэ-рептышт рекомендациехэр, узэрэзеклон фаер къызышщы-тыгъэ методическэ сборникхэр Урысые Федерацием и Мин-здравсоцразвитие къызэрэди-гъэкIыгъэхэр.

ЖАКIЭМЫКЪО Аминэт.

Гъогур капиталынэу агъэцэкIэжыы

Мыекъуапэ иурамэу Шоссей-нэм капиталынэу гъэцэкIэжыынхэр щырагъэжъагъэх. А IофшIэнхэм афэгъэзэагъ Мэрэтыкьо Шыхъам-бий зипэщэ ДСУ-3-р. Мы Iоф-шIэнхэм бригадитIу ахэлажэ. Урамым икIыхъагъэкIэ жьы хъу-

гъэ бордюрэу тельгыгъэхэр кIэ-хэмкIэ зэблахъух. А IофшIэнхэм алъэплъэ IэпIэсэныгъэшхо зы-хэлъ мастерэу, илхэс 41-рэ хъу-гъэу тиреспубликэ игъогухэм ягъэцэкIэжыын дэлэжъэрэ Ха-бий Налбий.

— Бордюрэхэр Шытхъалэ къе-тэщых, сыда плэмэ ащ нахь щы-пыутых ыкIи ядэгъугъэ изытети тегъэразэ, — еIо Налбий. — Мыш Iоф шызышIэхэрэм зэкIэ-ми опытышхо яI. Кадрэхэм та-щыкIэрэп, тиIофышIэхэр пенсием

окIофэхэ мыщ щэлажэх. Тикол-лективкIэ дэгъоу тызгъурэIо, ти-IофшIэни хэукъоныгъэхэр хэты-мышIыхъэу, цыхъэ къытфашIэу, Адыгеим игъогухэм яIофышIэ анахь дэгъу цIэ лъапIэр къызэ-редгъэшщыпкъэжыштым ты-

пылъ. Проектым къызэрэдилыгъ-тэрэм тетэу зэкIэри тэгъэцэкIэ.

Гъогум асфальт тезылыгъэрэр мастерэу Александр Лиманскэр зипэщэ бригадэр ары. Непэрэ ма-фэхэр зэрэжъоркъхэм емылты-тыгъэу бригадэм хэтхэм акIуа-чIэ рахыылIэзэ дэгъоу Iоф ашIэ. Механизатор IэпIэсэу А. Осмин-ко асфальтыр гъогум тырелхъэ, А. Каовым катокымкIэ ар эщи-зы ешIыжы. Мыхэм яIофшIэн чанэу зэрэзэхъэрэр ашлогъэ-шIэгъонэу цыфэу блэкIыхэрэр къалэплэх. Анахъэу гушIуа-гъэхэр водителхэр арых. Сыда плэмэ мы урамым изытетыгъэм уигъэрээнэу шытыгъэп. ТыдкIи машэхэр илагъэх, ащ ыпкъ къыкIэу автомобильхэр зэщыкыоштыгъэх. Джы мы гумэкIыгъор зшIохы-гъэ хъугъэ. АщкIэ водителхэр Адыгэ Республикэм и Правитель-ствэ ыкIи къэлэ администраци-ем япашэхэм лъэшэу афэразэх.

МЕРТЦ Леонид.

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ И КЪЭРАЛЫГЪО СОВЕТ — ХАСЭМ

Зытегушчы Иэгъэхэ Иофыгъо пстэуми адырагъэштагъ

Адыгэ Республикэм и Парламент мазэ къэс зэхыщэрэ зэхэсыгъохэм шэны зэрашхьыгъу, бэдзэогъум и 28-м зичэзыу я 50-рэ зэхэсыгъоу Къэралыгъо Советым — Хасэм идепутатхэм ялагъэм иофшлэни «Правительствэ сыхьатым» ыгъэнафэщтыгъэ Иофыгъохэм ятегушчылэнкIэ рагъэжыгъагъ. Зыр республикэм ит общеобразовательнэ еджапIэхэр 2010-2011-рэ ильэс еджэгъум зэрафтырагъэпсыхьажьыхэрэм, ятIонэрэр дошкольнэ еджапIэхэм, нэмыкIэу къэлIон хъумэ, сабий ИыгъыпIэхэм пкIэ хэмылгъу чIыпIэ шягъэгъотыгъэнымкIэ ны-тыхэм къэралыгъо фитыныгъу яIэхэр ягъэгъотыгъэнхэр зэрэзэхэщэгъэм ехьылIэгъагъэх. ИофыгъуитIумкIи зэхэсыгъом къышчыгушылагъ, нэужым депутатхэм яупчIэхэм джэуапхэр къаритыжыгъ Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмкIэ ыкIи наукэмкIэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Надежда Кабановам.

Амыухыгъэ горэхэр шыIэхэми

Депутатхэм апашхьэ къышчыгушылагъэм къызэриIуагъэмкIэ, Адыгэ Республикэм мэфэ шыкIэм тетэу зышчырагъэджэхэр общеобразовательнэ къэралыгъо ыкIи муниципальнэ учреждени 156-рэ ит. Ахэм анэпэмыкIэу, гъэсэныгъэ учрежденихэм яфилиали 7 ыкIи пчыхьэрэ зышчырагъэджэхэр еджэпIи 9, джащ фэдэу дошкольнэ муниципальнэ учреждени 123-рэ ыкIи хэгъэхъожь гъэсэныгъэ зышчырагъэгъотыр учреждение 23-рэ республикэм щэлажьэх. А зпстэур зэтэгъэпсыхьажьыгъэным пае республикэ бюджетым мылгъу къышчыдалгытагъ. Гъэсэныгъэм хэжыныгъэхэр егъэшIыгъэнхэмкIэ гухэлъ гъэнэфагъэм тегъэпсыкIыгъэ республикэ программэу 2007-2010-рэ ильэсхэм ателгытагъэм зэригъэнафэрэм тетэу, 2010-рэ ильэсым аIэ къырагъэхьанэу республикэ бюджетым сомэ миллиони 8,7-рэ шагъэнэфагъ. А мылгъур зыпIуагъэхьашт лъэныкъохэми министрэм игуадзэ къащыуцугъ. Зэреджэхэр тхылхэр ыкIи нэрылгъу Iэпылгъухэр, компьютер ыкIи медицина оборудованиер, ноутбукхэр, зы автобус, спортым пае оборудованиер къащэфыштых.

Министрэм игуадзэ зэрэ-хигъэунэфыкIыгъэмкIэ, мылгъэхьаным зышчы амыухыгъэ еджэпIитф республикэм ит: къалэу Мыекъуапэ илищеу №35-р, станицэу Дондуковскэм шагъэпсырэ СОШ-у №10-р, чылагъоу Красногвардейскэм, къуаджэу Хьалгъэкуае ыкIи къуытырэу Хапачевым ашашы-хэрэр. Гухэлъ гъэнэфагъэм телгытэгъэ Федеральнэ программэу «Урысыем и Къыбл» зыфиIорэм игъэцкIэжыны и 2010-рэ ильэс Iахь объектIу хагъэуцагъ: чылагъоу Красногвардейскэм шашышты еджапIэу IкIэлэджэкIо 825-м телгытагъэр ыкIи Хьатикъуае дэт гурыт еджапIэу N 2-р гъэцкIэжыныгъэныр.

IкIэлэджэкIохэм ягъэшхэн зэрэзэхэщэгъэм къытегушчыIээ, гухэлъ гъэнэфагъэм телгытэгъэ республикэ программэхэу «Школьное питание» ыкIи «Школьное молоко» зыфиIохэрэм япроектхэм ягъэхьазырын зэрэджэлажьэхэрэм ыкIи ахэм гухэлэу агъэнэфагъэрэм депутатхэм анаIэ тыраригъэ-дзагъ. ХигъэунэфыкIыгъэ IкIэлэ-еджэкIохэм ягъэшхэн нахь дэгъоу зэхэщэгъэн гухэлтым пае муниципальнэ образовани-ехэм ябюджетхэм мылгъоу ашагъэнэфагъэм зэрэхагъэхьа-гъэр. Тызыхьэщт ильэс еджэгъум а Иофшлэныр Адыгэкъалэ

централизоаваннэ шыкIэм те-тэу зэрэщызэхэщытхэр хигъэунэфыкIыгъ. Джащ фэдэу IкIэлэеджэкIохэм япчэдыжыш-хэ мылгъоу пIуагъэхьэрэм хэгъэхъогъэным ехьылIагъэу къалэу Мыекъуапэ иадминис-трацие къыгъэхьазырыгъэм бэдзэогъум къэлэ депутатхэр ясесси зэрэщытегушчыIэштхэр къыIуагъ. Район пэпчэ мы ИофымкIэ гухэлэу шагъэнэ-фагъэхэм IкIэлэу къащыуцугъ.

IкIэлэеджэкIохэр автобус-хэмкIэ еджапIэхэм зэраращал-лэхэрэр зэрэзэхэщэгъэм къы-

пальнэ образованиехэм якъэ-лгытэнхэм нафэ къызэрашIы-гъэмкIэ, шIэгъэн фаеу агъэнэ-фагъэр макIэп, ау ахэм апэ-Iуагъэхьашт мылгъоу ямылэр зэкIэмкIи сомэ миллиони 142-рэ мин 721-рэ.

Сабий ИыгъыпIэхэр джырэкIэ икъухэрэп

Дошкольнэ гъэсэныгъэ зы-

тегушчыIээ, къыIуагъ еджэпIи 10-мэ джырэкIэ автобусхэр зэ-рямылэхэр ыкIи автобуси 10-рэ автобус цIыкIухэу 3-рэ къэщэ-фыгъэнхэ зэрэфаер. Джащ фэдэу Роспотребнадзорым зэфэ-хьысыжыгъэу ышIыгъэхэм къа-щыуцугъ, хигъэунэфыкIыгъ общеобразовательнэ еджэпIи 143-м амалэу яIэхэр санитар-нэ законодательствэм ыгъэнэ-фэрэ шапхьэхэм адимыштэхэу зэрагъэунэфыгъэр.

МэшIо ИофымкIэ еджапIэхэр щынэгъончэу гъэпсыгъэнхэр зэрэзэхэщэгъэм къытегушчыIээ министрэм иапэрэ гуадзэ къы-зэриIуагъэмкIэ, еджэпIэ пстэ-уми ащ фэдэ сигнализациехэр ахагъэуцагъэх. МэшIо Иофым-кIэ еджапIэхэр щынэгъончэу гъэпсыгъэнхэм ехьылIэгъэ хэу-къоныгъэхэу къыхагъэщыгъэ-хэр дэгъэзыжыгъэнхэм муниципальнэ образованиехэм мы ильэсым сомэ миллион 19 фэдиз пIуагъэхьанэу агъэнэфагъ. Джащ фэдэу хигъэунэфыкIыгъ УФ-м и Бюджет кодекс ия 31-рэ статья зэригъэнафэрэмкIэ, муниципальнэ еджэпIэ учрежде-ниехэр ильэсыкIэ еджэгъончэу фытегъэпсыхьажыгъэнхэм епхыгъэ Иофыгъохэм мылгъу апIугъэхьэжыныр муниципаль-нэ образованиехэм япшгъэ-рылгъэу зэрэщытхэр. Арышъ, а Иофым пIуагъэхьашт мылгъоу ахэм ябюджетхэм ашагъэнэ-фагъэр зэкIэмкIи сомэ милли-он 69-рэ мин 321-рэ. Муници-

шарагъэгъотырэ учреждение-хэр зэримыкъухэрэр хэти ешIэ. Адыгейм изакъоуп, джырэб-лагъэ телевидением икъэтын-хэм зэраштылгъэгъуагъэу, Урысыем икъэлэ шхьаIи а къыныгъор дэлъ. Бэдзэр зэфы-щытыкIэ шыIаIэм тытехьи предприятиябэ зызэхэтакъом, ахэм агъэлажыштыгъэ сабий ИыгъыпIэхэр ащэжыныхэ фаеу зэрэхьугъагъэм къытыгъэ къы-ныгъор бэмэ зэхашIагъ. Адэ, мы Иофыр тиреспубликэ сыд-ушгъэу шыгъэпсыгъа, дошколь-нэ гъэсэныгъэ зышчырагъэгъо-тырэ учреждениехэм пкIэ хэ-мылгъу чIыпIэ шягъэгъоты-гъэнымкIэ къэралыгъо гаран-тиехэр цIыфхэм ятыгъэнхэр сыдэушгъэу агъэцкIэжыра? А темэм къытегушчыIээ гъэсэ-ныгъэмкIэ ыкIи наукэмкIэ ми-нистрэм игуадзэу Надежда Кабановам къызэриIуагъэмкIэ, Адыгейм идошкольнэ гъэсэ-ныгъэу учреждениехэм IкIэлэ-цIыкIу 14250-рэ ашаIыгъ. А пчыагъэр зыныбж ильэсым къышчыублагъэу 6-м нэсырэ IкIэлэцIыкIухэу Адыгейм ша-пIухэрэм япроцент 59,4-рэ нахь хьурэп. Министерствэм зэхи-щэгъэгъэ мониторингым къы-зэригъэлэгъуагъэмкIэ, дош-кольнэ гъэсэныгъэ зышчыра-гъэгъотырэ учреждениехэм чIыпIэ къащараты зышIоигъо ны-тыхэм мэкъуогъу-бэдзэогъу мазэхэм лъэлу тхылъ 8991-рэ къатыгъ. А мазэхэм яхьулгъу

еджапIэхэм ыкIи сабий Иы-гъыпIэхэм ашаIыгъын алгъэ-кIышты пчыагъэр агъэнэфэгъа-хэшъ, адрэ къэнагъэхэм яшIо-игъоныгъэхэр афагъэцкIэштых чIыпIэу къэнафэхэрэм ялгы-тыгъэу. Къыныгъоу шыIэхэр къыдалгытэхэзэ, сабий Иы-гъыпIэхэр къызэIухыгъэнхэм ехьылIэгъэ Иофыгъохэр респуб-ликэм щызэрахьэх. Сабийхэр ашIылыгъыгъэнхэм фытегъэп-сыхьэгъэнхэм пае агъэкIэ-жыгъэх поселкэу Яблонов-скэм дэтыгъэ ублэпIэ еджапIэр (чIыпIи 120-рэ), Пэнэхэс гурыт еджапIэу №7-м иапэрэ этажхэр (нэбгырэ 50 зырыз хьухэу купитIу шаIыгъышты), Гъо-бэкъое гурыт еджапIэу № 6-р (нэбгырэ 50 зырыз хьухэу купитIу шаIыгъышты), Джэджэ районымкIэ къуытырэу Прогрес-сым дэт гурыт общеобразо-

жыгъэ депутатхэр апэрэ ыкIи ятIонэрэ еджэгъухэм ателгы-тэгъэ законопроект пшIыкIуи хэплэгъэх. Нахь псынкIэу кIуачIэ яIэ шIыгъэным пае, ыужкIэ къыфэбгъэзэжыныр зымышкIэгъэ законопроекты-бэ еджэгъуитIумкIи аштагъэх. Законопроектхэм янахьыбэр кIуачIэ зилэ республикэ закон-хэм зэхьокIыныгъэхэр афэ-шIыгъэнхэм яхьылIэгъагъэх нахь мышIэми, ыпэкIэ шы-мылIэгъэ законхэри ахэтыгъэх. Гушылэм пае, Адыгэ Респуб-ликэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм хэт политическэ парти-ехэм яIофшIаIэ телевиде-ниемкIэ е радиомкIэ къыте-гушчыIэхэ зыхьукIэ зэкIэми зэ-фэдэ фитыныгъэхэр языгъэгъо-тырэ законопроектыр пхыра-гъэкIыгъ. Джащ фэдэ гухэлъ гъэнэфагъэм телгытэгъэ Феде-ральнэ программэу «Жилище» зыфиIорэм иподпрограммэу «Унэгъо ныбжыкIэхэм зычIэ-сышты унэхэр ягъэгъотыгъэн-хэр» зыфиIорэм хэлэжырэ му-ниципальнэ образованиехэм республикэ бюджетым къыхэ-кIыр субсидиехэр зэратыраго-щэрэ шыкIэр зыгъэнэфэрэ за-конэу еджэгъуитIумкIи аш-тагъэри. Адыгэ Республикэм 2010-рэ ильэсымкIэ ыкIи план пIалгъэу 2011-рэ ыкIи 2012-рэ ильэсхэмкIэ иреспубликэ бюд-жет ехьылIэгъэ законом гъэ-тэрэзыжыныхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъэу законэу депутат-хэм зыдырагъэштагъэм феде-ральнэ бюджетым къыхэ-кIыгъэ мылгъоу республикэ бюджетым къыIэкIэхьагъэр фэдэхэм ыкIи хьарджхэм ахэлгытэгъыгъэнхэу егъэпсы.

ЗычIэ къетIогъэ законопро-ектхэм анэпэмыкI Иофыгъо-хэми депутатхэр ахэлгытагъэх. Парламентым и Регламент зэхьокIыныгъэхэр фэзышIырэ унашъор аштагъ. Адыгэ Рес-публикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ыцIэкIэ Урысые Фе-дерацием и Федеральнэ ЗIуIкIэ хэт Хьащыр Аслъан отчетэу къышIыгъэм тегушчыIэгъэх. Парламент зыгъэпсэфыгъо пIалгъэр зыгъэнэфэрэ унашъор аухэсыгъ, Къэралыгъо Сове-тым — Хасэм и Щытхьу тхылъ афэгъэшъошэгъэным пылэ Положением игуадзэ зэхьокIыныгъэхэр фашIыгъэх, Федеральнэ законопроект заулэ хэплэгъэх, ахэр УФ-м и Къэ-ралыгъо Думэ шыпхырыгъэ-кIыгъэнхэм депутатхэм дыра-гъэштагъ.

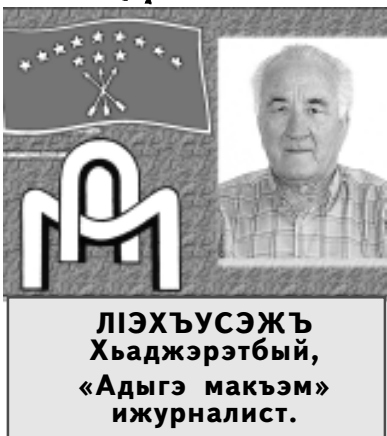
КъызэрэтIогъагъэу, Парла-ментым игъэмэфэ зыгъэпсэ-фыгъо пIалгъэу агъэнэфагъэр бэдзэогъум и 30-м къышчыуб-лагъэу Ионыгъом и 30-м нэсы. Арышъ, а пIалгъэм нэсыфэкIэ Парламентым и зэхэсыгъохэм зэпыгъохэр афэхьыштых.

Зичэзыу зэхэсыгъор зэра-щагъэ Къэралыгъо Советым — Хасэм и Тхьаматэу Анато-лий Ивановымрэ ащ игуадзэу Сапый Вячеславрэ.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Законопроектхэр

Зичэзыу зэхэсыгъом хэлэ-

**ЛИХЪУСЭЖЪ
Хьаджэрэтбий,
«Адыгэ макъэм»
ижурналист.**

Кошхъэблэ районым шыкЮгъэ Ионыгъошхом фэхъугъэ кIэууххэм язэфэхьысыжыгъо уахът тызыхэтър. Районым мэкъу-мэщымкIэ игъэЮры-шIапIэ ипашэу Джарымэ Энвербек кызыэриЮрэмкIэ, бжыхъэм апхыгъэ хъэ гектар 2947-рэ, коц гектар 14752-рэ ягубгъохэм арылгыгъ. Хъэм гектар телгытэу центнер 37,2-рэ кытыгъ. Ощхуу кьешхыгъэхэм Ионыгъор зэпагъэу бэрэ кыхэкIыгъэми, лэжыгъэу кыгъэкIыгъэр хэкIодыкI шIагъо фэмышъоу аугъоижыгъ. Коцым гектар телгытэу центнер 41,5-рэ кырахыгъ.

РайонымкIэ бжыхъасэхэм яIухыжыын апэу зышызэшIуахыгъэхэм ыкIи гектар телгытэу анахыбэ кызыщахыжыгъэхэм ащыщ Игнатевскэ кьоджэ псэупIэм шызэхэщэгъэ ООО-у «Хуторок» зыфиЮрэр. Ащ бжыхъэсэ гектар 1320-у шаугъоижыгъэм изы гектар центнер 51,7-рэ кырахыгъ. Мы хызмэтшIапIэм Ионыгъор зышаухым комбайнэу яIэхэр афагъэкIуагъэх районым икъу-шъхъэлъэпэ чIыпIэхэм зичIы-

ЮНЫГЪУ-201

ООО-у «Хуторокыр» апэ ишъыгъ

гухэр ащыIэ фермерхэу, ахэр зыхахъэхэрэр Фэдз кьоджэ псэупIэр ары, зилэжыгъэхэр нахъ класэу зигъо хъухэрэм.

— Мыдэеу Ионыгъор районым шыкIуагъ, — еIо Джарымэ Энвербек. — Лэжыгъэ хъасэхэри мыдэеу кытэтагъэхэу тэлыгътэ. ГъэрэкIо бжыхъасэу тыугъоижыгъагъэм кьемы-

Пчъагъэхэм кьалыатэ

***** Кошхъэблэ районым мыгъэ бжыхъэсэ гектар мин 17,7-рэ фэдиз хъазыр шыIуахыжыгъ. Гектар телгытэу центнер 40,8-рэ кьахыжы, тонн мин 72-м ехъу аугъоижыгъ.**

***** Хъэ гектар 2947-рэ районым шыIуахыжыгъ, зы гектарым центнер 37,2-рэ кытыгъ.**

***** Коц гектар 14752-у яIагъэм гектар телгытэу центнер 41,5-рэ кырахыгъ.**

хъумэ мыгъэ кьэтхыжыкIыштыр кышчымыкIэнэу тэгугъэ. (Мыр кызылогъагъэр аужырэ лэжыгъэ хъасэхэр Фэдз кьоджэ псэупIэм шыIуахыжыгъэхэу ары). Коц гектар мин 14,8-м фэдиз хъазырэу Iутхыжыгъэм изы гектар 41,5-рэ кытыгъ. ПстэумкIи бжыхъасэхэм кьатыгъэу хъамэхэм кьатехъагъэр тонн мин 72-м ехъу.

Аужырэ мафэхэм бжыхъэ коцым буасэ мыбэдэдэми зэрэдэкIоЯгъэр лэжыакIохэм агу рехы. Ау гукъауу яIэр дизель гъэстыныпхъэ литрэм буасэ сомэ 1,3-кIэ нахъ лъапIэ зэрэхъугъэр ары. Районым ипашэхэм кызыэриЮрэмкIэ, лэжыгъэу кьахыжыгъэм ипроцент 40-м фэдиз зы килограммыр соми 7-рэ чапыч 70-кIэ ащагъ. ХызмэтшIапIэхэу лэжыгъэр кызыщаухъумэн зилэхэм ащэрэп, коцым буасэ кьыхэхъонэу мэгугъэхэш, ащ ежэх.

ДэгъукIэ хэгъэунэфыкIыгъэн фаер коцэу районым кызыщахыжыгъэм ипроцент 70-м фэдизыр гъомылапхъэ зыхэпшыкIы хъушт лъэпкьэу я 4-рэ классым зэрэхахъэрэр ары. ТапэкIэ хызмэтшIапIэхэм коцыр ащашъфы зыхъукIэ, ар зыхэхъэрэ лъэпкьым щэфакIохэр ыгъэгумэкIыштыгъэхэп. Аужырэ илъэситIум коцыр зыфэдэм ахэр кыкIэлупчIэх, нахъ коц дэгъум буаси хэхъо. Ащ кыыхэкIэу районым ичIыгулэжхэм коцыр гъомылапхъэ зыхашыкIыын алъэкIышт лъэпкьым хэхъаным фэзышъщтхэ амалхэу алэкIэлхэр агъэфедэх.

Лэжыгъэм иIухыжыын дакIоу зигъо IофшIэнхэри районым шызэшIуахыгъ. Хыпкь гектар мини 5,5-рэ фэдиз хъазыр чIыгу шъхъашъор атырагъэушъэбыкIыгъ, гектар 2340-рэ полупарэу ажъуагъ. Ащ дакIоу былымхэр зыхъухэу уарзэмрэ фыркьомрэ зищыкIагъэхэми агъэхъазыргъ.

Гъэтхасэхэм яIухыжыгъоу кьэблагъэрэми районым зыщыфагъэхъазыргъ. Мыгъэ тыгъэгъээ гектар мин 11-м фэдиз хъазыр, сое гектар мини 3-м ехъу, натрыф гектар миным ехъу районым шыIуахыжышты.

Сурэтым итыр: **Фэдз кьоджэ псэупIэм коцыр шыIуахыжыгъэ комбайнер куп.**

Тезыхыгъэр Аркадий Кирнос.

Центнер 51,6-рэ

Шэуджэн районми Ионыгъошхор шаухыгъ. Зы гектарым телгытагъэу лэжыгъэ центнер 45,4-рэ районым кызыщахыжыгъ.

Бжыхъасэхэм яIухыжыын районым апэу шызыухыгъэр ООО-у «Заря» зыфиЮрэр ары. Мы хызмэтшIапIэм мыгъэ бжыхъэсэ гектар 1010-рэ шыIуахыжыгъ. Хъэу яIагъэм гектар телгытэу центнер 54,9-рэ кырахыгъ. КIымафэр изыхыгъэ рапс гектар 228-у яIагъэр кызыэриЮрэмкIэ ыгъэрэзагъэх, зы гектарым центнер 20,4-рэ кытыгъ. Бжыхъэ коцыр гектар 910-мэ мыгъэ кьацагъэкIыгъагъ. «Полесье» ыкIи «Дон» зыфаЮрэ комбайнэхэм афэдитфэу яIагъэмкIэ анахъ охътэшIухэм атефэу коцыр аугъоижыгъ. РайонымкIэ зы коц гектарым анахыбэ кызыщырахыжыгъэр мы хызмэтшIапIэр ары. Центнер 51,6-рэ — джащ фэдиз якоц гектар кытыгъ.

ООО-у «Асхан» зыфиЮрэмкIэ мыгъэ Ионыгъор псын-кIэу ыкIи чIэнагъэ фэмышъоу

шызэшIуахыгъ. Мыщ пстэумкIи бжыхъэсэ гектар 400 шыIуахыжыгъ. Мэфэ заулэ-кIэ хъэ гектар 57-у, коц гектар 226-у ыкIи рапс гектари 117-у яIагъэр хызмэтшIапIэм шаугъоижыгъ. Бжыхъэсэ гектар пэпчъ телгытагъэу центнер 41,3-рэ кырахы, пстэумкIи лэжыгъэ тонн 1200-м фэдиз хъазыр кьахыжыгъ.

Джащ фэдэу ООО-хэу «Премиум», «Ресурс-Агро-бизнес» ыкIи СХА-у «Былы-махъу» зыфиЮрэхэми мыгъэрэ Ионыгъор дэгъоу ащызэхэщэгъагъ. Ахэм бжыхъэсэ зэфэшъафхэу кьацагъэкIыгъэхэр игъом ыкIи чIэнагъэ фамышIэу Iуахыжыгъ.

Бжыхъасэхэм яIухыжыын дакIоу районым зигъо IофшIэнхэри шызэшIуахыгъэх. Тыгъуасэ ехъулэу районым хыпкь гектар мини 6,7-м ехъум чIыгу шъхъашъор ащытырагъэушъэбыкIыгъ, полупарэу гектар мини 2,4-м ехъу кьалэтыгъ.

РайонымкIэ апэ аухыгъ

Красногвардейскэ районым бжыхъэсэ зэфэшъафхэу гектар мин 14-м фэдиз хъазыр шыIуахыжыгъ, гектар телгытэу центнер 44-рэ кырахыгъ. Мы гъэхъагъэм анахъ зилахышIу хэлхэм ащыщых СПК-у «Еленовское» зыфиЮрэм илэжыакIохэр. Мы хызмэтшIапIэм иIэгъэ коц гектар 500-м кьехъум гектар телгытэу центнер 45-м ехъу кырахыгъ. Бжыхъасэхэм яIухыжыгъо лъэхъан хызмэтшIапIэм зэнэкьокъуныгъэу шызэхэщэгъагъэм шысэшIу кышцагъэлъэгъуагъ комбайнерхэу Мэрэтыкьо Джахъфарэ, Тутарыщ Руслан, Михаил Луцен-кэм, ГутIэ Мыхъамэт ыкIи Шагудж Мэджыдэ. Лэжыгъэр комбайнэхэм кьачIашымэ хъамэм рагъэуалIээ пшъэрылэу яIэхэр дэгъоу агъэцкIагъ водичьхэу.

Дзыбэ Руслан, Анатолий Климовым, Даур Юрэ, Бэгъэдыр Руслан.

Бжыхъасэхэм якъэгъэкIыын хызмэтшIапIэм мылкъоу шыпэIуагъэхъагъэр макIэп. Пхъэным ыпэкIэ чизельхэмкIэ чIыгур ажъуагъ, еIанэ ахэм дискхэмкIэ арыкIуагъэх, пхъэным зыщыфежыштыгъэм дэжъ культивацие ашыгъ. Гъатхэм бжыхъэсэ хъасэхэм дэгъоу яшIушIагъэх. Чылапхъэу агъэфедэгъэри зэкIэ анахъ лъэпкьышIухэм ащыщ.

— Тимеханизированнэ хъамэ комбайнэхэм кьачIашыгъэ лэжыгъэу кытырашагъэр зэкIэ игъом аукъэбзыгъ, — еIо хызмэтшIапIэм ипашэу Лыгунэе Эдуард. — ПстэумкIи фышхъэ лэжыгъэ тонн мини 2-м ехъу хъамэм кытехыгъ. Ащ шыщэу тонн 350-м ехъу зичIыгу Iахы-

хэр дгъэлажыэхэрэм яттышт. ПстэумкIи пайщикъу тилэр 524-рэ, ащ шыщ пэпчъ лэжыгъэ

килограмм 700, шъоушыгъу килограмм 50, тыгъэгъээ дэгъэ килограмм 20 етгышт.

Ащ пыдзагъэу хызмэтшIапIэм ипашэ кызыэриЮрэмкIэ, гъомылапхъэ зыхашыкIырэ коц зы килограммым пае ар зыщэфыхэрэм кьатырэр соми 3-рэ чапыч 80-м ехъурэп, хъэр зэращэфырэр ащ нахы бэкIэ нахъ макI. Ащ кыыхэкIэу лэжыгъэр псынкIэу IуагъэкIыным хызмэтшIапIэм ипашэхэр дэгъуIэхэрэп, механизированнэ хъамэ дэгъоу яIэм ар кызыщаухъумэ, лэжыгъэм буасэ кьыдэкIоенэу аIошгъ, ащ ежэх.

СПК-у «Еленовское» зыфиЮрэр агрокомплексэу «Шовгеновский» зыфиЮрэм хэхъэ. Ащ кыыхэкIэу мы хызмэтшIапIэм бжыхъасэхэм яIухыжыын зышаухым Шэуджэн районым комбайнэхэр кIохи, агрокомплексым икоцэу ащ кышцагъэкIыгъэр Iуахыжыгъ.

КІэлэцЫкІлүхэр дэгъоу зэрагъашхэхэрэр хэта зыгу римыхьырэр?

Адыгэкъалэ шхыныгъо зэфэшхьафхэр кызыцагъэхьазырыхэрэ предприятиеу ООО-у «Региональный пищекомбинат» зыфиорэр бэмышлэу кызырэр-щызэлуахыгъэм тышыгъозагъ. Къэлэ гъэзетэу «Зыкыныгъ» зыфиорэм ащ иофышлэхэм ящытхьу фэгъэхьыгъэу кыхьагъэу тызэджагъэр маклэп. КІэлэджаклэхэр кызытлупщыхэм ахэм ягъэмэфэ гъэпсэфыплэхэу, япсауныгъэ зыпкэ зыщырагъэуцожыгъэ лагерьхэу гурыт еджаплэхэм ащызэхъагъэхэм гъомылэпхъэ зэфэшхьафэу ащашхыгъэр а зигугъу кэтшлыгъэ комбинатыр ары кызыцагъэхьазырыштыгъэр.

Шхыныгъо зэмышлэужыгъохэр гохъэу шлыгъэхэу игъом къафарагъащэзэ КІэлэджаклэхэр зэрагъашхэхэм фэшлыккэ, гурыт еджаплэхэм ядиректорхэм, лагерьхэм пэцхэныгъэ адызезыхьагъэхэм а комбинатим иофышлэхэм «тхьашхьуегъэпсэу» арыагъ. Ащ изакъоп, Адыгэкъалэ дэт сымэджэщэу нэбгыри 150-рэ фэдизмэ зыщылазхэрэм кыбгъэшхоощхэ зэхэтэу шылагъэм ыпкэ кыкыккэ электроэнергийер шымылэ зэхум, пщэрыхьаплэм иоф ышлагъэпти ыпшъэккэ зигугъу кэтшлыгъэ комбинатим иофышлэхэм диетическэ шхыныгъо шлагъохэр сымаджэхэм къафарагъащи, игъом пэджэгъуашхэ арагъэшлыгъ. Ащ фэшл сымэджэщым иофышлэхэм, сымаджэу чІэлэхэм комбинатим иколлектив зэрэфэрэзэхэр къэлэ гъэзетым кырагъэхьагъ.

Тэри бэмышлэу къэлэ администрацием тызычІэхэм ащ ипашэ игуадзэу Джамырзэ Гошнагъо кытылуагъ комбинат шлагъоу кызылуахыгъэм гъэмэфэ лагерьхэм защызгъэпсэфыгъэхэр зэригъэшхэхэм, цыфхэр зэрафэрэзэхэм афэгъэхьыгъэ тхыгъэ республикэ гъэзетым кыхъэ зэрашлоигъор. Мы лъэхъаным къалэм дэт КІэлэцЫкІлүхэм ашхырэ гъомылэпхъэ зэфэшхьафхэр дэгъу дэдэу а комбинатим кызырэрэагъэхьазырхэрэм тышцигъэгъозагъ.

Къэлэ гъэзетэу «Зыкыныгъ» иредакцие тызычІэхэм кышчыталуагъ КІэлэцЫкІлүхэм япщэрыхьаплэхэр зэфашлыжыгъэхэу, джы комбинатим шхыныгъохэр кышцагъэхьазырхэу зэрагъагъэр зыгу ымыкхьхэрэм къэбар гомылүхэр къалэм кызырэрэагъэхьагъэхэр. Ащ фэшл къэлэ администрацием гъэсэныгъэмкІэ игъэлорышлэлэ КІэлэцЫкІлүхэм япашэхэр, ны-тыхэм якомитетхэм ятхьаматэхэр кырагъэблэгъагъэх. Ащ щытегушылагъэх иофым штыпкъаплэу хэлтым. Тэра нахьышлур — КІэлэцЫкІлүхэм япщэрыхьаплэхэр зэфамышлыжыгъэхэу ахэм нахьыпэм фэдэу джыри иоф арагъашлэм ара, хьауми гъомылэпхъэшл комбинатим диетическэ шхыныгъо зэфэшхьафхэу кышцагъэхьазырхэрэр КІэлэцЫкІлүхэм арагъэшхыгъэхэу ашлымэ нахь тэрэзэ? Мы упчІэм иджэуап зэдгъашлэ тшлоигъоу мы иофым фэгъэхьыгъэ зэлулэм тэри тыхэлэжыгъэ, упчІэ горэхэри яттыгъэх, зэфэхьысыжыгъэхэри зэхэтхыгъэхэм тагъэшлыгъэ, нэужым ООО-у «Региональный пищекомбинат» зыфиорэм тышылагъ.

Зэлулэр рамыгъажэзэ

Апэу мыщ тыкызэкълум гушы-

Іэгъу кызыфэдгъэхьыгъэ, КІэлэцЫкІлүхэм япашэхэм ашалагъэхэм нахьыпэм ягъэшхэн зэрэзэхэцгъагъэр, джы гъомылэпхъэшл комбинатим иоф ышлэнэу зырегъажьэм зэрэхьыгъэр кытфилотагъ, тиупчІэхэм яджэуапхэр кьаритыжыгъэ Адыгэкъалэ гъэсэныгъэмкІэ игъэлорышлэлэ ипашэу Тхьалл Махьмудэ.

— Тикъалэ КІэлэцЫкІлүхэм япашэитф дэт, — ялофхэм языгъет тышцигъэгъозэнэу кырегъажьэ къалэм гъэсэныгъэмкІэ игъэлорышлэлэ ипашэ. — Ары пэпчэ шхьафэу пщэрыхьаплэхэр ялэхэу, нэбгырэ зыщыпллэхэр ащылажьэхэу шытыгъ. Ахэм гъомылэпхъэ зэфэшхьафхэу кытлэклахьэхэрэм шхыныгъо щашылыкыгъэ КІэлэцЫкІлүхэм япашэхэр кьарашчаллэхэрэр ащагъашхэщыгъэх.

Уахътэр зы чІыплэ итырэн, ащ даклоуи щыІэныгъэм зэхъоклыныгъэхэр фэхъух, илэс къэс ащ КІэлэхэр кыхьэхьэх, нахьышлүм ренэу тыфккэ. Тэри КІэлэцЫкІлүхэм япашэитфымэ пщэрыхьаплэу ялагъэхэу мылкъушхо зытедгъэ-кьауаджыгъэхэр зэфэшхьыжыкхы, КІэлэцЫкІлүхэм ягъэшхэн ООО-у «Региональный пищекомбинат» зыфилоу бэмышлэу Адыгэкъалэ кышчызэлуахыгъэр фэдгъэзагъ. Нэмыккэу кьэплон хьумэ, КІэлэцЫкІлүхэм шхыныгъо зэфэшхьафэу яшчыклагъэхэр кытфагъэхьазырхэмэ, КІэлэцЫкІлүхэм япашэхэр ашхыгъэхэу ашлынэу тязэгъыгъ.

Корр.: Тэ нахьыпэмкІэ тызэрсэгъэу «Гъомылэпхъэшл комбинат» зытлэккэ кыдгъэккырэр хъэлаор, хьаджыгъэр, дагъэр, Іэшлу-Іушлүхэр, нэмыккхэр кышчыдагъэккхэу ары. Адэ сьд фэдэ шхыныгъоха Адыгэкъалэ кышчызэлуахыгъэ гъомылэпхъэшл комбинатим кышчалшыгъэхэр?

Т.М.: Мыщ хьэлауи, нэкулты, псылэшлуи, нэмыкк товар кышчалшырэн. Мы комбинатим шпщэрыхьэхэ, шхыныгъо зэфэшхьафхэр — апэрэ, ятлонэрэ, яцэ-нэрэ шхыныгъохэри, хэтэрыккхэм ахэшлыкыгъэхэри щагъэхьазырых. Зыфытегъэпсыхьагъэхэр КІэлэцЫкІлүхэм япашэхэр ашалагъэхэр КІэлэцЫкІлүхэм, КІэлэджаклэхэм, сымэджэщхэм зыщыІэзэхэрэу цыфхэм, нэпэмыкк иофшлэплэшхэхэм ащылажьэхэрэм шхыныгъо зэфэшхьафэу кызыккэлэлүхэрэр афагъэхьазырымэ, термосхэм арылэу афащэхэзэ ашлынэр ары.

Непэ иоф зыдашлэнэу рагъэжыгъэр тэры. Комбинатыр кызылуахыгъагъ. Апэу тиеджаплэхэм гъэмэфэ гъэпсэфыплэ лагерьхэр кызыщызэлуахым тикІэлэджаклэхэр дэгъоу игъом ащ щагъашхэхэзэ ашлыгъ, лъэшэу тагъэрэзагъ. Джы КІэлэцЫкІлүхэм япашэхэр ашалагъэ КІэлэцЫкІлүхэм 650-рэ фэдизыр непэ шэ агъашхэ — пчэдыжышхи, пчэджэгъуашхи, полдниги арагъэшлы. Илэсыккэ еджэгъур едгъэжыжыкхэмэ ублэлэ классхэм ащеджэхэрэр агъэшхэщыгъ.

Ар сломэ хьызмэтшлэлэм илэшхьэтетхэм тэщ пэе комбинатыр тикъалэ кышчызэлуахыгъэу кыккырэн. Ахэм ягъуэлэхэм кыдалыгъэ Адыгэ Республикэм ирайонхэм, тигъунэгъу краими иоф ашашлэнэу. Тигъунэгъу Теуцожь районым ипашэхэм тэ тиоф зэрэхьурэр залэгъуккэ зэзэгъыныгъэ къадашынэу щыт. Тэхьутэмыкхэе районым щылэжээнхэм иугъаплэ щыт.

Корр.: Адэ джы кытфэлуатэба комбинатим иофышлэхэм кы-

шыфагъэхьазырырэ шхыныгъохэр зыфэдэхэр, ахэр нахьыпэм зэрэжыгъашхэщыгъэхэм зэра-нахьышлур, зэрэнахь федер.

Т.М.: Къэзгъэжьэн апэ тиоф зытетыгъэмкІэ. КІэлэцЫкІлүхэм япашэхэр тиІэхэм гъомылапхъэу кьалэклахьэрэм елгытыгъэу шхыныгъо зэфэшхьафхэр ащагъэхьазырыштыгъэ. Тыгъэгъэзэ дагъэр пчэагъэрэ агъэфеджэу кыхьэ-кыгъ. Шхыныгъохэр зэрэтихабзэу лъэшэу агъажьэщыгъэх. Пирожокхэм дагъэр къапычъэу сом 8-ккэ аращэщыгъэх. Пчэдыжыгъэр нахьыбэрэмкІэ арагъэшхыштыгъэр кашэ гор, хьалыгъу, чай ащ кыгуштыгъ.

Джы КІэлэцЫкІлүхэм япашэхэр зэфэшхьыжыкхы, гъомылэпхъэшл комбинатим КІэлэцЫкІлүхэр ыгъэшхэнхэу зытшлыгъэм кышчыулагъэу иофыр нэмыкк шыпккэ хьугъэ. АпэрэмкІэ, зэккэ КІэлэцЫкІлүхэм япашэхэр афагъэхьазырырэ шхыныгъохэр зэфэдэх. ЯтлонэрэмкІэ, зэккэ анахьэу мэхъанэ зышлэ КІэлэцЫкІлүхэм яланэ нахь ушгъагъэ зэрэхьыгъэр ары. Пщэрыхьаплэхэр зызэфэшхьыжыкхэм ялгыным мылкъоу тедгъэккыуаджыгъэр КІэлэцЫкІлүхэм яланэ нэхэр гъэбаигъэнхэм пэлудгъэхьагъ. Щысэри хьазыр. КІэлэцЫкІлүхэм япашэхэр ашхыгъэхэу, КІэлэцЫкІлүхэр дгъашхэхэ зэхум, нэбгырэ пэпчэ сомэ 28-рэ нахь тедгъэккыуаджыгъэхэу, джы сомэ 45-рэ зытефэн шхыныгъохэр КІэлэцЫкІлүхэм фытырагъэуцух. ЯцэнэрэмкІэ, шхыныгъохэр зэфэшхьафых, пчэдыжышхэр зышэ-зыпллэу зэтефыгъэ: пудинг, ватрушкэр, кашэр, тхур, омлет, сосискэр. Ахэр етлани шъабэхэу, жэм дэткыхьэхэу, гохьхэу, Іэшлүхэу, уямышхэ-кыныгъу шлыгъэх. Щэджэгъуашхэр аш нахь байжэ. Апэрэ ыккы ятлонэрэ шхыныгъохэр, лым хэшлыкыгъэхэр мафэ къэс зэтефыгъэхэу къафашэх. Ахэр стырхэу, термосхэм арылэхэу, диетическэу, пэхъэ стырккэ гъэжыгъэхэу щытых. Ахэм акыгъух хэтэрыккхэм ахэшлыкыгъэ салатхэр, пхъэшхьэхэ-мышхьэхэ зэмышлэужыгъохэр, нэмыккхэр.

Тэри зыдгъэпсэфыжыгъэ, мафэ къэс тызхэтыгъэ бырсырым тыхэкыжыгъэ. Электроэнергие шыплэшхэу хьакумэ иоф ашлэрэн, псыр кранхэм кьарычырэп тлорэр, гъомылапхъэхэм ауж титэн. Электроэнергие щымылэми, комбинатыр къэуцурэн, игъом ипщэрылэхэр егъэцаккэ. Тэ кытфэнажыгъэр ащ зэзэгъыныгъэу дэтшыгъэр гъэцэклагъэ зэрэхьурэм тылгышлэныр ары.

Корр.: Адэ ауштэу иофхэр зыпфагъэхэу, КІэлэцЫкІлүхэр дэгъоу агъашхэхэм сыда цыфхэм бырсыр кызыккэлэтырэр?

Т.М.: Джа кызырэрэлуагъэм иофыр зэрэтетыр ылэгъугъэ, ыгуи рыхыгъэ республикэмкІэ ти-министрэу Беданыккэ Рэмзанэ. Региональнэ гъомылэпхъэшл

комбинатим зышлэІэми ылэгъугъэр, зэхышлагъэр ыгъэшлагъо икыгъ. Мэгъушлэх, ыразэх ны-тыхэри, еджаплэхэм, КІэлэцЫкІлүхэм япашэхэр.

Корр.: Адэ хэта бырсыр кызылэтырэр, КІэлэцЫкІлүхэр дэгъоу зэрагъашхэхэрэр зыгу римыхьыгъэр?

Т.М.: Зыгу римыхьыгъэр, бырсыр кызылэтырэр, къэбар гомылүхэр кызытлупщыхэрэр джа КІэлэцЫкІлүхэм япашэхэр зызэфэшхьыжыкхэм иофынчъэу кьэнагъэхэр арых. Ауми ахэр гум итынагъэхэп, тэдэгъушылагъ. Джа региональнэ гъомылэпхъэшл комбинат дэдэу мэээ лэжыапккэу сомэ мин 12 кызыцагъахьэрэм (ащ ызыныкыуи КІэлэцЫкІлүхэм япашэхэр зышлэІэми кышчыулагъэу иудгъэхьанхэу зятлэом нэбгыритлү нахь тфэккыуагъэп... Зыкыфэ-мыагъэхэр кызыгурылорэр. Ащ ычІыплэккэ шыпкыагъэ горэ зыхэмьылэ, шлошхьуныгъэ горэ цыфхэм зыфырамылэ къэбар іаехэр къэлэ цыккыуым кышчырагъэккыкхы.

Тэ хэт сьд ылуагъэккы етхьыжыгъэр, нахь дэгъур, нахьышлур лъыдгъэккытэщт. Зыгорэ зэра-лорэм пэе кьэтымыгъанэу тине-ушырэ мафэ зыфэдэщтыр зэлы-тыгъэ тикІэлэцЫкІлүхэр аныбэ щизэу дэгъоу дгъэшхэщтых, яцкыккыуым кытлэу хьыуэмэщт.

Джары непэ тикъалэ имэрэу Хьатэгъу Налбый пщэрылэ шхьаІэу кытфигъэуцухгъэр. Пчэдыжыгъэр ащ иіофшлэн КІэлэцЫкІлүхэм япашэхэр кышчырагъажьэ, ахэр зэрифэшхьауашэу кымафэом фытегъэпсыхьэгъэнхэм, ячІыуныгъэр, ащагухэр гъэ-кьэбзэгъэнхэм, гъэдэхэгъэнхэм, КІэлэцЫкІлүхэм япашэхэр ашхыгъэхэм адишхэу зэхэцгъэнхэм тафегъэлажьэ.

Зэхэсыгъом хэлэжыагъэхэм къаІуагъэхэр

Зэлулэгъур зырагъажьэм, ар зезыпщэрэ Тхьалл Махьмудэ дырагъаштэзэ, кызылорэрэ, кы-лорэрэ зэхэфыгъуаеу зэккэри кызыэхгъушылэхэу аублагъ. Ары-ти, нэбгырэ 15 фэдизэу чІэххэм тылэІугъэ зэхэугуфыкыгъэу иофым шхьаджэ еплыккыуу фы-рилэр кылонэу.

НапцІэккэ Эмм, яцэнэрэ КІэлэцЫкІлүхэм япашэхэр: «Тэри нахьыпэм дгъашхэщыгъэхэр зэрэтлэккэу. Апэрэ, ятлонэрэ шхыныгъохэри афэдгъэхьазырыштыгъ. Пчэдыжыпэм кашэ гори, хьалыгъом тхьуми кьуаеми кыгъоу яттыштыгъ. Шаир ренэу шылагъ. Ау комбинатим кьаригъашхэрэм фэди, фэдизи тэ тиамалыгъэп. Тэ сомэ 28-м тышлэоккынуу щытыгъэп. Джы сомэ 45-рэ зыосэ шхыныгъэр нэбгырэ пэпчэ кыфашэх. Тыгуасэ пчэдыжыкхэм кашэм сосискэ голъэу,

хьалыгъу, икра, тхьу, кофе къа-шагъэх. Ащ нахьыбэ пшхына? Щэджагъом лым хэшлыкыгъэ рагу, тефтели, котлет шлэх. Борщми хьантхьупсми къашэ. Сокхэр, бананхэр, салатхэр, мылэ-рысэхэр кьатых. Тэ ащ фэдиз яттышхьыгъэп. Ахэр етлани гохьэу шлыгъэх».

Корр.: Адэ сыда ны-тыхэр зыкІэлэцЫкІлүхэрэр?

Н.Э.: Тхьаусыхьэхэрэр ны-тыхэр арэп, зышломыфедэхэр, зыгу ымыкхьхэрэр арых.

Бэгъ Нэфсэт, ны-тыхэм якомитет итхьамат:

«Сэ комбинатим зэрэщыпщэ-рыхьэхэрэм зыщызгъэгъозэнэу кыуагъэхэм сахэтыгъ. Дэгъоу кытпэгъоккыгъэх, зэккэ тагъэ-лэгъугъэ. Тидэккы къабзэ, дэгъоуи шпщэрыхьэх, тиклалэхэри еллаллэ имыІэу агъашхэх. Къа-фашхэрэр афэшхьыжырэн. Нахьы-пэм КІэлэцЫкІлүхэр ядэжэ зы-кыжыккэ шхэхэмэ ашлэ-гъоштыгъ. Джы ащ фэдэ шы-Іэжэп. Пчыхьэшхьаххэ амы-шлэу тшлэголбыжыкхы. Ямы-хьакъ ямыллэшхтмэ, комбинатим ыгъэшхэнхэу зэрашлыгъэр тэр-кы сабыхэмкы дэгъу дэд ыккы фэдэ».

Цыкылу Нурыет, ятлонэрэ КІэлэцЫкІлүхэм япашэхэр: «КІэлэцЫкІлүхэм япашэхэр 5-мэ япщэрыхьаплэхэр зэфашлыгъэх, алуыгъэхэр Іуагъэккыгъэх. Джары бырсырэр зыпкэ кыкыгъэр нахь, дэу агъашхэхэккэ арэп. КІэлэцЫкІлүхэр нахьышлэу, зэте-фыгъэу, гохьэу агъашхэхэ зэрэхьы-гъэм укІэлэцЫкІлүхэрэр зытлэп».

Пэнэшъу Заир, ны-тыхэм ацІэккэ: «Сэ сиклалэ агъашхэхэрэм ашыш. Пищэхэр агу рыхьы-хэрэп. Ахэри къафызблахьух, зыфалорэр къафашлэ. Комбина-тым тыфэрэз, дэгъоу шпщэрыхьэх, тиклалэхэр игъом агъашхэх. Къызыккыжыккэ шхэнэу фэжэ-хэп. ГушыІэ мышыоу кьеккыкы-хэрэр тищыклагъэхэп».

Комбинатми тышылагъ

Нэужым тэри ООО-у «Региональный комбинат» зыфиорэм тышылагъ. Ащ идэхьаплэ дэжэ кышчытпэгъоккыгъэ, халат фыжыри зышчытпэгъоу ащ иди-ректорэу Евгений Пирожковым. Цехэу тызчІишагъэр кьэбзэ-лэабз, иофшлэныри щыжыот.

Джырккэ шылагъэр нэбгы-рэ 20. Нахьыбэр Адыгэкъалэ шышых. Цеххэр зэккэлыккыу кьэтэплыхьэх: хэтэрыккхэр зы-шачхьахьхэрэр, зышачхьахьхэрэр тегъэпсыхьагъэх. Ахэм къа-ккэ-лэабз, иофшлэныри зышачхьахьхэрэр. Шхьафых боршыр, хьантхьупсыр зышачхьахьхэрэрэри, лыр, пчэжыер зышчызэ-рахьхэрэри.

Іэшлүмэр чІелъэсыкы теф-телыр пэхъэ стырккэ кьэзгъэжыгъэр агрегатэу «Пароконвектомат» зы-фиорэр (Чувашием кышчалшыгъ) зычІэт цехым. Термосхэр зы-чІэтхэри, ахэр зышачхьахьхэ-хэрэри шхьафы. Чыплэ пстэу-ми автоматхэм иоф ашарагъашлэ.

— Комбинатим иоф ышлэнэу зыригъэжыгъэр тызыхэт илэсым игъэтхэпэ мазэ и 4-р ары ныІп, — еіо директорым. — Типлан-хэр ыных. Республикэм, краим ямызакъоу, нэмыкк чІыплэхэм иоф ашхытлэшхт. Джы тлэу тыте-уцонэу етэгъажьэ пэт. Непэ нэб-гырэ минитлүм ехьумэ шхыныгъо зэфэшхьафхэр къафэдгъэхьа-зырынхэ тлэжышхт. Ащи хэдгъахь-зэ тылэжэщт, кьэтшлэхэрэм ядэгъугъи нахьышлэу тшлэшхт.

НЭХЭ Рэмзан.

Сурэтыр комбинатим кы-щытырахыгъ.

Адыгэ къэралыгъо университетым ия 70-рæ илъэс ипэгъокI

Гухэлъышшоу тифагъэхэр къыддэхъугъагъэх

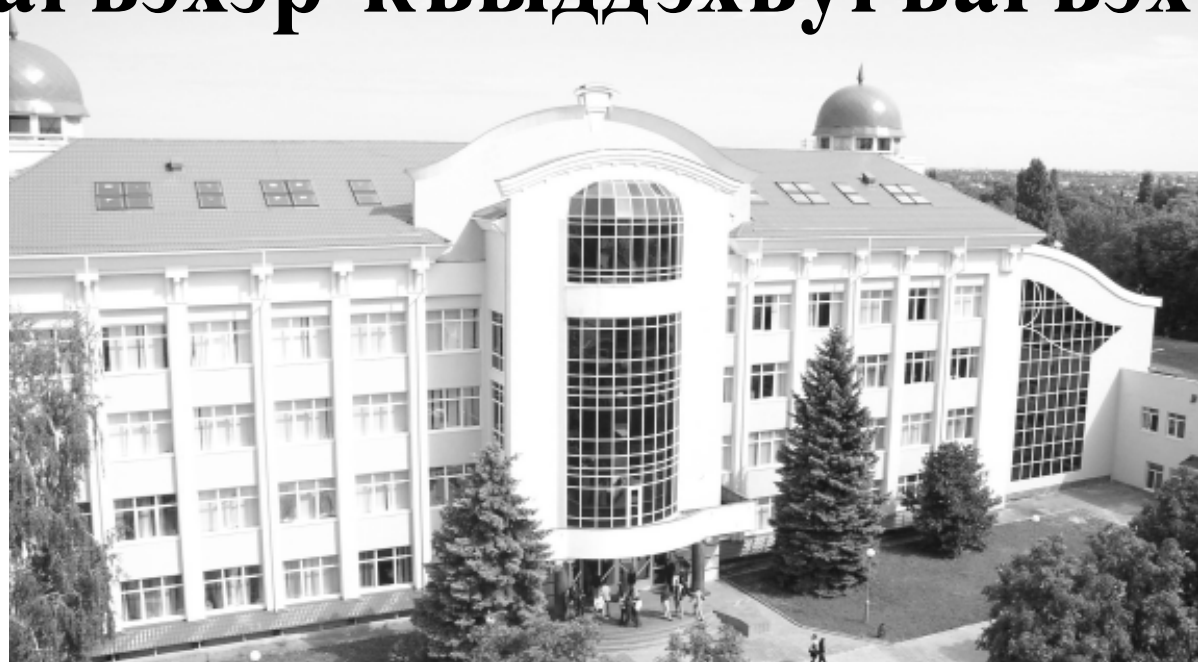
Юбилейхэр бгъэбгъэзырынхэм, гъэхъагъэхэр зэфэпхысыжыынхэм пфуныгъэмкI мэхъанэшхо яI, цыфхэм Iофшлагъэу яIэхэм уахэлъыжыынхэмкI ишлуагъэ къэкIо, цыфхэр къэкIошт уахтэм фегъэбгъэзырых, регъэгупшысэх. Къэтлуагъэм такыпкырыкIэ, ти Адыгэ къэралыгъо университет къыддэхъугъэу гъогум кIэлIэу тыкытегушыIэ тшIоигъу. Ащ укытегушыIэным пæе уахты, шIэныгъи, зман зэфэшхъафхэм уасæ афэшшын илъэ-кIынэу амали уиIэн фæе. Ащ фæдæ амал икIу дæдæ тифагъэ зытлыгъэжырэп, ау ащ ищыIэныгъэ гъогу зэфэшхъафхэм тæпхыгъэу бæрæ къыхэкIыгъэш, тыгу къэ-кIыжырэ уахтæху тапашхъæ къиуцожыхэрæм ягугъу къэтшIы тшIоигъу.

Адыгэ къэралыгъо университетым ылапсæр Мыекъопæ илъэ-ситIу апшгъэрæ еджапIæу 1940-рæ илъэсым къызæлæуахыгъэу кIэлæ-егъаджæхэр псынхIæу къызгъэбгъэзырынæу зыпшIæ илгыгъэр ары. Ащ сæ 1948-рæ илъэсым сычIа-хы, 1951-рæ илъэсым дæгъу дæдæкIæ къэсыухыгъагъ урысыб-зæмрæ литературæмрæкIæ я 5 — 7-рæ классхэм ащæгъæджæнхæу. ШылаIæм дакойу 1952-рæ илъэ-сым педагогическæ институт ашIыжыгъагъ, 1993-рæ илъэ-сым Адыгэ къэралыгъо универ-ситет хуыгъæ. Ащ елбгъыгъэу зæхъокIыныгъэшхохэр фæхуыгъæ. Ахэм яхышлагъэу зегъæушбæм-бгъуыгъæу тарихъ наукæхэмкIæ докторæу, профессорæу ХыокIо Заур статья дæгъу къытхыгъ (еплъ. «Советская Адыгея», 23.06.2010). Ащ университетым илъэс 70-м къыкIоцI пæцæу ила-гъæхэм агъэхъагъэхэр зегъæу-шæмбгъуыгъæу къышIагъæлæгъуагъ.

Сæ зигугъу къæсшIы сшIо-игъохэр илъэс къинхæу ахэр шытыгъæми, мæфæ гушлуагъохэр а илъэсхэм зæрæхыгъæкIуа-гъæхэр ары. Мыш дæжым сæ сы-щыстудентыгъ, шIэныгъæ куухэр шыгъэотыгъæх, етIанæ аспиран-турæм сагъакIуи, къалæу Горькæм профессорæу Борис Головиныр сипащæу урысыбзæмкIæ апæу тыхæкIуæ кандидат сышхыгъæ. Урысыбзæ кафедрæм илъэсипшIæ пæцъныгъæ дзысхæгъæ. Адыгæ-урыс бзитлушIэныгъæмкIæ док-тор диссертацие Iоф сшIæзæ стхи, къалæу Киев дæт къэралы-гъо университетым къышIыз-гъæшпшкæжыгъæ 1980-рæ илъэ-сым. Ащ къышIуыдлагъæу илъэс 21-м ехъу деканыгъор педагогиче-скæ факультетым шысæсхæгъæ. А илъэсхэм ублæпIæ еджапIæхэм ашIагъæдженæу кIэлæгъæджæ 3500-м ехъу дгъæхъагъæгъæ, кафедрæкIæхэр педагогикæ фа-культетым шысæхæтIагъæх, аспи-рантурæри докторантурæри къы-сæзæлæуахыгъæх. ШIэныгъæжæ цIæрыIохæу профессорæу Бузæрæ Кимæ, Шхъæпæцæ Минæ, Къудæ-икъо Мурат кандидатæхэр, доктор-хэр агъэхъагъэзырынхæу пыхъагъæх, гъæхъæгъæ гъæнæфагъæхæри ашIы-гъæх. Непæ къызынæсыгъæми кад-рæмæ ягъэхъагъэзырын профессор-хæу факультетым шылажæхæрæм Iофышхо дашIæ, гъæхъæгъæ дæ-гъухæри яIæх. Ахэм тиуниверси-тети тиресублики арæгушхох. Джы нахъ игъæкIотыгъæу тыкы-зыщыуцу тшIоигъор Хæгъæу зæ-ошхом буж Мыекъопæ кIэлæ-егъæджæ илъэсипIу институтыр зæ-рагъæпсыжыгъагъæр, къинæу зыIулагъæхэр, ахэр зæрæзæшIуа-хыгъæхэр ары. Заом зæхикъу-тагъæхэр зæбгъæфæжыынхэр, ана-хъæу егъæджапIæхэр зыпкæ ибгъæ-уцожыынхэр, ащ ищыкIæгъæ Iо-

фышIæхэр елбæтæу къæбгъоты-жыынхэр, егъæджæн Iæмæ-псымæ-хэр, тхылъ зэфэшхъафхэр, про-граммæхэр, егъæджæн IæпыIæ-гъухэр студентхэм икIоу алæ-кIæбгъæхъанхэм къиынæбæ къагъæ-тæджы. Ащ дакойу студентæу еб-гъæджæштымæ якъæбгъотыни псын-кIагъæп. ЕтIани а къиыншхомæ 1946 — 1947-рæ илъэсхэм ти Адыгэ хæку гъаблæу шылагъæри къахæхъогъагъ. КIэлæеджæкIохæу гъаблæм ыгъæштæхи еджæныр чIæзыдзыжыгъæри мæкIагъæп. Ар нахъ макIæ шIыгъæным пæе гурыт еджапIæхэм шæдæжæуаш-хæ ашарагъæшIæу рагъæжæгъагъ. Ащи ишлуагъæ къæкIуагъ кIэлæ-еджæкIохæу еджапIæр чIæзыдзы-жыгъæхэрæ нахъ макIæ шIыгъæн-хэмкIæ. АщкIæ Iофышхо ашIагъ зæлæашIæрæ кIэлæегъæдæжæхæу Теуцожæ районым шышхæу Шæ-уджæн Аслъанхъан — РСФСР-м изаслуженнæ кIэлæегъæджæ, Къæдæ Хъаные, Зыков Юрий Алексан-дрæ ыкIом, РСФСР-м изаслу-женнæ кIэлæегъæджæу Шхъап-цIæжыкIæ Дзæгъаштæ, нæмыкI-хæми. Зигугъу къэтшIыгъæ кIæ-лæегъæджæхэр непæ къытхæмыты-жыгъæми, институтæу тыкыз-тегушыIæрæм чIæхъанхæшъ сту-дент хуыштхэр агъэхъагъэзырын-хэмкIæ Iофышхо ашIагъ. Ахэм къатIушшыгъæхæу 1948 — 1949-рæ илъэс еджæгъум Мыекъопæ кIæ-лæегъæджæ институтым чIæхъæгъ-гæхэр макIæп. А илъэсхэм Теу-цожæ районым къыкIыгъæхæу хы-сапымрæ урысыбзæмрæ рагъæ-джæнхэм зыфагъæсæнæу студент пчæагъæхэр чIæхъæгъæгъæх инсти-тутым. Тæ тифакультетæу урысы-бзæмрæ литературæмрæкIæ егъæ-джæштхэр зышIыдгъæхъагъæхæ-рæм нæбгырæ 60 ыштæгъагъ. Ахэм янахыбæхэр къуаджæхэм, станицæхэм, къуытырхэм къары-кIыгъагъæх. Къиным къымы-гъæштæхæу ахэр еджæштыгъæх, бзæмрæ литературæмрæ дæгъоу къызæрæззыIæкIагъæхъащтым пылгыгъæх. ТхæкIо цIæрыIохæу Л.Н. Толстоим, Н.В. Гоголым, А.С. Пушкиным, М.Ю. Лермон-товым, А.П. Чеховым, В.В. Ма-яковскæм, М.А. Шолоховым аты-хыгъæхэм нахъ куоу нæлуасæ зафашынæу пыхъагъæх. Литера-турнæ критикæу В.Г. Белинскæм, Н.А. Добролюбовым ыкIи нæ-мыкIæхэм ятеоретическæ Iоф-шлагъæхэм яджæ къодыæхæу шы-мытæу, нахъ мæхъанæ зыIæ чIы-пIæхэр езбырæу зæрагъæшIæхæу, агъæфæдæхæу, арыгушхохæу ра-гъæжæгъæ. Ащ къыгъæлæагъæ-штыгъæ литературæу шIу алъæгъу зæрæхуыгъæ. Литературæм дакойу, урысыбзæ дахæкIæ зигугъу къэт-шIыгъæ писателъхэм, поэтхэм, критикхэм атыгъæхэр студент-мæ къанæсыхæ зæрæхуыгъæ, шIэ-ныгъæу къалæкIæхæхæрæм ны-бжыкIæхэр зæрагъæушIоштыгъæ-рæ къахæштыгъæх.

Урысыбзæмрæ литературæмрæ нахъ псынхIæу ныбжыкIæхэм алгыгъæлæсыгъæнхэмкIæ а уах-тæм лъæшæу яшлуагъæ къæкIуагъ, урысыбзæмрæ литературæмрæ куоу зышIæхæу тезгæдæжæшты-гъæхэм, ахэм ягугъу дахæкIæ къэ-сымышIын слæкIыштыгъæ. Ан-дрей Васильевич Лаптевым зæ-кIæмæ апæ ибгъæшпынæр тефæ. Ар нæгушIоу студентмæ апæгъæ-кIыштыгъæ, кIэлæеджæкIомæ апае учебникхэр ытхыштыгъæх, ады-гæхэр шIу ыльгъæуштыгъæх, якультурæ дæгъоу ышIæштыгъæ, зæкIæ еджæкIомæ шIу алъæгъ-штыгъæ. Ащ фæдæу Федор Вир-ченкæми, заом къыкIыжыгъæу, уIæгъæшхо телъæу, Елена Шабановами агу етыгъæу Iоф къыд-

дашIæштыгъæ. Лъæшæу тыгу ри-хыгъагъæ апæрæ курсым шæдæ-хæрæм НæмытIæкIæ Юсыф Къа-дыр ыкIор. Ар а лъæхъаным био-логиемкIæ кандидатыгъ, тæ пси-хологиёмкIæ тыригæдæжæштыгъæ. Лекциæхэм дæгъу дæдæу къаджæ-штыгъæ, шысæ гъæшIæгъонхэр къытфихыштыгъæх, къыIорæр тшIымыгъушпшæжыынæу къып-сæллын ыльæкIыштыгъæ. Ынæгу зæлхыгъæу, студентхэр шIу ыльæ-гъухæу, шIэныгъæ куу ариты зæ-рæшIоигъор къыхæшæу зæрæшты-гъæрæ сынгæу къыкIæуцожы.

А илъэсым тезыгæдæжæрæмæ ахæтыгъæхæу бæрæ тыгу къæкIы-жыгъæхæм ащышхæ казакъыбзæ-хэмкIæ специалистхæу, филоло-гие шIэныгъæхэмкIæ докторхæу Г.Ф. Турчаниновæ, а уахтæм урысыбзæ кафедрæм ар ипæцагъ, институтым адыгæ литературæа-бзæм ыльæпсæхæм яхышлагъæу лекциæхэм къарагъæдæжæнæу къы-рагъæблæгъæгъæу Н.Ф. Яковле-выр. Сырæгушхо а охътæ чыжæм лекциæ гъæшIæгъонхæм цыф гъæ-сæгъæ Iушхэр къызæрæтфæдæжæ-гъæхэм, джы нæс ахэр зæрæсиIæ-хэм. Ары, гупшысæ куухæу, Iушхæу ныбжыкIæмæ анæбгъæ-сыхæрæ зæрæмыкIодыштхэр ащ къæгъæлæагъæ. Ащ угу къæгъæкIы-уæ шымыIæу улхыгъæ чылап-хæр икIæкIынкIæ къызæрæгъæ-рæ, етIанæ шынагъæ зыIæкIа-хæкIæ псынхIæу къызæрæхæкIы-рæм ебгъæпшæныр.

Зæо ужым Мыекъопæ къэралы-гъо кIэлæегъæджæ институтым тышæдæжæдæжæхæу анахъ тшIы-мыгъушпшæжыгъæмæ ащыш тирек-торыгъæу Ковалев Михаил Карп ыкIор. Ащ гъæсæныгъæ дæгъу илагъ, икIæлæгъум къышæгъæ-гъæу IофшIæныр икIасæу къы-рыкIуагъ, комсомолым ыпIугъæ-мæ ащыштыгъæ, обществæннæ Iоф-шIæныр ныбжыкIæзæ ригъæжæ-гъагъ, зæошхоу нæмыц техæкIомæ къыташIылагъæм ыльæкI къы-мыгъанæу хæтыгъ, апшгъæрæ гъæ-сæныгъæ ныбжыкIæмæ язытырæ еджапIæмæ ащылæжæгъæ. Ыпкæ зæхæлыкIæкIæ мын-мышIыкIоу, IофшIæн къинхæм апсыхæгъæу зæрæштыгъæр къыхæштыгъæ. КIæкIæу къæпIон хъумæ, охътæ къинæу, мæфæ гумæкIæу пæкIæкIы-гъæхэм зæрапсыхæгъæр къыхæ-штыгъæгъæ ышгъæкIи, пытæны-гъæу хæлмыкIи, цыфыгъæу къы-хафæрæмкIи. А шæн дæгъоу хæ-лгыгъæхэр анахъ къызышхæ-штыгъæгъæ студентхэм адæгу-шыIæ е зыгорæ афишIæн амал иIæ зыхъукIæ ары. Ыдæжæ узычIа-хæкIæ уигъæтIысыни, узыфаер мыгуIæу къыуигъæуатæштыгъæ. КъыпфишIæн ыльæкIæштыгъæ, амал имыIæми уашигъæуазæ-штыгъæ. Угу зæримыгъагъæу

укычIигъæкIыжыштыгъæ. Уанæ-уятæми къахIæуцIæныри шыгъушпшæштыгъæп. Ары инсти-тутым ипæцæ зæрæштыгъæн фаер. Институтым Iоф шимышIæжæу Мыекъуапæ нæмыкI къалæхэм адæт егъæджапIæхэм ыужым ащы-лажæ зæхъуми ригъæдæжæгъæхэм ащыгъушпшæштыгъæп. Сурæтæу институтыр къызытæухым ттыра-хыгъагъæм сеплты къæс ащ ишIы-кIæ-зæкIæкIæ дахæхэр сапашхæ къеуцожык, сиректорæу инсти-тутыр диплом пIыбыжкIæ къызæ-рæсыухыгъагъæр ащ къызæрæси-тыжыгъагъæм сырæгушхо.

Сыд фæдæ институты зыгъæин-ститутырæ студентхæу ащ ще-дæхæрæр арых. А илъэс къин-хэм къызæдæжæгъæхæми ягугъу къæсымышIын слæкIыштыгъæ. ЫпшгъæкIæ къызæрæсIуагъæу, апæ-рæ курсым филологхэр нæбгырæ 60 тыхъоу тшIæгъагъæ. Филоло-гием еджæнæу чIæхъæгъæхæр лъæпкæ зэфэшхъафхэм ялIы-кIуагъæх — урыси, адыги, ермæ-ли, урыми, Украинæм, Беларус-сием къарыкIыгъæхæри ахæты-гъæх, ау зæдаштæу, шIу зæрæлæ-гъухæу шытыгъæх, зæдæлæжы-нхæр яшæнæу еджæныр къауыгъæ. АныбжыгъæмкIæ зæлæгъæгъæхæп, заом хæлæжæгъæхæри тхæтыгъæх. Арышъ, шыIэныгъæр зылIæужы-гъор ыльæгъуыгъæу узыпчIыжы-нхæри къытхæсыгъæх. Адыгæхæу нæбгырæ зыхыл тыхъуштыгъæ. Ахэр дæгъоу еджæштыгъæх, об-ществæннæ IофшIæнхэм фæцæф-хæу ахæлажæштыгъæх. Ахэм пæ-цъныгъæ адызæрихæштыгъæ Даур Шыгъотыжæ. Лъæшæу ащ шIу ыльæгъуштыгъæр комсомол Iоф-шIæнхэр арых. Джарыни фай ин-ститутыр къызыухым Адыгæ хæ-кум ВЛКСМ-мкIæ икомитет ипа-щæу Iоф зыкIишлагъæри. Москва еджæнæу загъæкIомæ, комсомо-лым фæлæжæнæры ыгъæтIылы-гъæп, еджæныри шыгъушпшæгъæп, экономическæ шIэныгъæхэмкIæ кандидат хуыгъæ, илъэс пчæагъæ-рæ деканæу Апшгъæрæ комсомол еджапIæм шылæжæгъæ. Непæ къыт-хæмыгъæми, Даур Шыгъотыжæ узырушхохæу а илъэс чыжæ-хэм институтыр къыддæзыухы-гъæмæ ащыш.

А илъэс къинхæм къыдды-чIæхъагъæхэм дæгъу дæдæу еджæ-штыгъæхæу, къызаухыми гъæсæ-ныгъæм фæлæжæгъæхæу къытхæ-мытыжæхæ Хъаткъо Октик — бæ-рæ директорæу еджапIæхэм Iоф ащишIагъ, Хъуажæ Исмахылæ — журналист IæпIæсæ хуыгъагъæ, гъæзæтæу «Социалистическæ Ады-гæеу» шытыгъæм иредæктор гуа-дæу бæрæ Iоф ышIагъ. Ахэм анæмыкIæхæу урысыбзæмрæ ли-тературæмрæ кIэлæеджæкIохæм куоу язгъæшлагъæхæу къыддæдæжæ-

хэм ахæтыр макIæп. Ахэм ащыш ПæнæжыкIæе гурыт еджапIæм илъэсыбæрæ Iоф шызышлагъæу ЕхъулIæ (Хъабæхъу) Нурыет Иб-рахымæ ыпхъур. Ар къуаджæм дæхæм зæкIæми зæлæшIæ, кIэлæ дæгъухæу, Iæдæб зыхæлæхæу, Iо-фыр шIу зыльæгъухæу ыпIугъæмæ уащыгушIуынкIæу шыт.

Мыекъопæ кIэлæегъæджæ ин-ститутыр къызытыухыгъæр бæ-шIагъæми, хъæрæу къыддæхъугъæм тыкIæгушIуæзæ къæдгъæшлагъæр къæтхыгъæ. ШIэныгъæ куухæу ащ къычIæтхыгъæхэр тшIæпIæгъухæу урысыбзæмрæ литературæмрæкIæ тыкIæлæегъæджæу Iоф тшIагъæ. ЕхъулIæ Нурыети сæри ыпIæкIæ къæтыухыгъæ гурыт еджапIæм апæрæ илъэсым шæдгъæдæжæх. Сæ яенæрæ классхэм арысхэр ез-гъæдæжæгъæх. Ахэм ащышIæхæр гурыт еджапIæр къызаухым зæ-лæшIæрæ кIэлæегъæджæ, инженер, пæсæлæшIæ цIæрыIо, врач Iæзæ хуыгъæх. АхэмкIæ амалæу тшIæхæр къытæзытыгъæхэр Мыекъопæ илъэсипIу къэралыгъо институ-тæу 1951-рæ илъэсым къæты-ухыгъæр ары. КъыкIæлыкIорæ илъэсхэм педагогическæ инсти-тутыр дæгъоу къæтыухыжыгъæ. Къоджæ зэфэшхъафхэм — Нæ-шъукъуае, Гъобæкъуае, Аскъæ-лае Iоф ащытшIагъ, кIэлæегъæ-джæ къызæрыкIом едгъæхъуи, еджæпIæ зэфэшхъафхэм япа-щæуи тылажæ тыхъуыгъæ.

Ахэм зæкIæм къагъæлæагъорæр Мыекъопæ къэралыгъо универ-ситетæу зыныбжæ шIæхæу илъэс 70-рæ хуырæм зыфæзгъæхъагъæ-рæм икIæжæпIæ илъэс къинхæм кадрæхэр Адыгæ хæкум пæе гъæ-хъагъæрыгъæнхэмкIæ, еджæн-гъæсæныгъæмкIæ ихæку хæпшIы-кIæу ыпæ лъыкIотæнымкIæ ишIо-гъæшхо къызæрæкIуагъæр ары. Ащ иIофшIæн бгъу зэфэшхъа-фæхæмкIæ сызæрæлæжæгъæр къæсIотæнæу амалхэр сиIæх: еджапIæу Адыгæ хæкум итхэм илъэс заулæрæ сазышæлажæм сишIэныгъæ хæзгъæхъонæу аспи-рантурæм сычIахыи, урысыбзæм ехылагъæу диссертацие стхи къызысæгъæшпшкæжæм, Ады-гæ къэралыгъо университетым къæзгъæзæжыгъæу 1964-рæ илъэ-сым къышæгъæжæгъæу Iоф шы-сæшIæ. А илъэсхæми уакы-тегушыIæныр атефæ, узæрагъæ-гупкIыгъæхэр зæфæпхысыжы-хæ пшIоигъæу уащIы. Ахэм зы гупшысæ куу уфæшæ: цыфхэр ебгæдæжæ пшIоигъæмæ, уеджæ зæ-пытын фæе.

БЛÆГЪОЖÆ Зулкъарин.
Филологие шIэныгъæхэмкIæ доктор, Адыгæ къэралыгъо университетым ипрофессор, бзитIушIэныгъæм и Гупчæ ипæш.

Шакломрэ пцэжъяышэмрэ

10ТЭЖЬ

(КъызкIэлъыкIорэр бэдзэ-огъум и 28-м къыдэкIыгъэм ит.)

Мэ IэшIуер зыпилъэсыкIырэ коц мамысыр ыбзызэ, ягу-гузэ пцэкъэнтфищым апилъ-хьагъ, «бисимлахькIэ» рэхь-тэу псы куум хидзэхь, алъэ-дакъэхэр чIиIугъэх. Пцэшо он-тэгъухэм зырашэхьхэм, шылэ Iуданэхэр зэрэклишхьэрэм агъ-рэзагъэу къэрэхьатыгъ. Пцэ-къэнтф пакIэхэм ынэ атыримы-хэу яплъызэ езэщи, къэмысы-сыхэ зэхьум, пцэжъяышэм яшэн дэгъоу зышIэрэм иIоф къи-мыкIыным тыриубытэнэу фэ-мыеми, «къещхьыштын фай» зэриложьыгъ, макIэу ыгу джэн-джэш кыишхьагъ. Тыгъэр къы-къокIыным пэчыжьэми, псы шъхьашъом ушъызкIэлкIэллэу нэфылъ дахэ къыдзыгъ. Пхъэ-шъэбэ чыгышхьоу зычIэгъ чIэсым ыпкы фыжыбхьа дахэу шIункIым кыишхьыгъыгъ. Жыы къемыпшэрэми, ытхъэ-пэшхохэр бжъэ тамэ зыра-гъэшIэу зэдырагъаштэу чы-гышхом жыы феоштыгъэх. Къутэмэшхохэр зыщызэго-кIынхэу къызшыригъэжъэрэ шъыпкъэм ычIэгъ ыльэкъуа-цIэу хьарыфиш хьурэр зэрэхэ-утигъэр ешIэти, зэресагъэу, дэплъыгъ, игуапэу къэрэхьа-тыгъ. ЫкIэо кIэлэ такъырэу къыздещэм, дэпшыи чанкIэ тыритхъагъэр илээс пчъа-гъэм хъIуакIэлэрэп, чыгыр нахь ины хьумэ, тетхагъэри зэлэ-кIызэ, щыщ шъыпкъэ хъу-жыгъэ.

Дунаир кIым-сым, зи къэплэ-тIыраорэп. Кукуу макъи, пцэ-жъые джэгуи шылашэп, къызэ-решхьышт нэшанэхэри нахь къэ-нэфагъэхэми, тыгъэр къызы-къокIым, ошъуапщи жьыбгъи щымыIэу рэхьатыгъ. Джыри пцэжъые Iупхьэр шъхьамысэу зыпкъ ит псышъхьашъом ри-гъэкIугъэми, пцэкъэнтфхэр къэ-сысыхэрэп. Пылъхьэхэр зэрэп-саухэр ышIээ мыгумэкIыхэу кыишхьыи зблхьыгъэхэми, зыми ишIуагъэ къэкIуагъэп, псыныбэри, псым хэсхэри лагъэм фодагъэх, зи къэсысы-рэп. Зи къолэжъышхо горэ пхъэшъабэм къытетIыс-хьагъэшъ, эпимыгъэу маджэ, къыригъэщхьэм шIойгъу.

— Ужэ зэпэкI, зэтелъхь! — бэрэ рIуагъэми, зэпигъэурэп, нахь Iаеу маджэ. «Псэ хэзы-утиштыгъагъэр зыдэхъугъэри сшIэрэп, ыми ыпси къэурэп, шхонч макъи къэлурэп. Ихъжэ ыгъотыжыгъэмэ, чыжъэу Iу-кIыгъэхэ фае. УжымкIэ ша-кIом лъычъэжэ ихабзэба. Имыгъусагъэми, ащкIэ къе-гъотыжы», — зэриложыи, зи-гъэрэхьатыжыгъ. — Тятэжъ-хэм яхэплэжъыгъэм зыщыс-плъыхьан, псынэкIэчым псы сыкышешъон, шэджэгъо нэ-мазри къэсы, сзбахьыр зэрэ-сшыгъ», — зэгыижи, нэпкъым къыдэкIыгъ.

Хъужъ хъугъэ къуаджэм къыкIэныгъэ пхъэшъхъэ-мы-шъхъэ чыгхэр гур агъуэу псым халлэхэу нэпкъ дысым еплъыхьыштыгъэх. Мэз чанэм къычIэкIыштыгъэ ку гогу-жъыр хэпшыкI къодыеу пэ-чIынэтIэ псы нэпкъ тешъом дэпшыежыштыгъ. ЕгъашIэм щымысыгъэ папкIэу хъужыгъэ чылэ тегъэпсыхьагъэм зи псынэкIэчъ ягъусэу къыкIэ-ныжыгъэр джары зэрикъу-

жыштыгъэр. «Тары шъуIуа сятэжэ итIысыпIагъэр, псыIу-шъо дахэм пэчыжъагъа? Псы-нэкIэчъри икIэсэгъэн, хэшъо дэхэхори, мээ Iэпчъэшхори икIонIэгъэных, мы ошъо къар-гъоми Iэджыри дэпIыегъэн...» — гупшысэм гупшысэр къы-кIэлъыкIозэ псынэкIэчъым пэблагъэ къэхъугъ.

Хьырбыдзышхоу псынэпс дахэм хэсыр зелъэгъум, игуп-шысэхэр теугъэх, «мыр мэ-къуштэхэм хагъэтихьэгъэ шъыпкъ», — ышъхъэ кыилъэ-дагъ. Шъофышхом мэкъу Iэтэ заулэ итыгъ. Мэзым гъэхунэу илэхэми мэкъупIэ дэгъухэр зэ-рахэтыри ышIэщтыгъ. Ащ зы-рагъэхьыгъагъ хьырбыдзыр къэзгъэнагъэхэм, пцэжъяышэм илахь къыфыхьагъэкI зэпытыи, хьырбыдзыми зэрэхамыныгъэр игуапэу IушхьыпIыкIыгъ. ШъхъэкуцIыр къыригъэжъу-кIэу тыгъэр цакъэщтыгъ, жьы стырыр гопэгъукIэ къызэб-лихъугъ, оешхо горэм къызэри-фырэр нэфагъэ. Ылъакъуи, ылэнтэгъу нэсэу ылэхэри, ышъ-хьыи зэкIитхьакIыхьагъ, гопэ-гъур теуи, псынэ Iупэм зыщи-гъэгъушъыжыгъэхэагъ къы-шIошымгъэ фэдэу шыблэ гъо-го мэкъэ чыжъэр зызэхехэм. ЫгъэшIэгъуагъэп, пчыхъэ нэс зыпаплъэщтыгъэ уаер къызэ-рблагъэрэр къызэхышIагъэу, шIупщым фэгумэкIыгъ, «Ихьыи къылагъорэп, чыжъэшIоу Iу-кIыгъэн фае», — зэриложыгъ. IэгунэкI-пэкIэ уцоу аужырэ лъэхъанхэм къегъэзэжъыти, ыгъэшIэгъожыштыгъэп шэры-ожьыр зэрэхъаулыерэп. Шыб-лэ макъэр нахь къэблэгъагъ, ошъуапщэ щымыIэми. Гъэмэ-фэ уаер узэрэфаеу зыкъешIыти, ыгъэшIэгъуагъэп, шылэ мазэр икIыгъэми, бжыхъэм джыри пэчыжъагъ. ПчыкIэ-шыблэ зэ-хэт уаер къырекIугъэхышъ лъэкIуатэба, ошIэ-дэмышIэу хыжэ зыкъышIыгъ ошъошэ шIуцIэбзэ куп ыпэ къыригъэзэ-хьыи, уашъор ыгъэушIуцIэу ышыгу шъыпкъэм къышъхъа-ригъэзыхьагъ. Нэм къыкIэджа-гоу пчыкIэр къыхэхъупскIы-кIыгъ, шыблэри бэкIэ ыуж къы-мынэу губжыгъэу къэгъо-гъуагъ. Къэзэрэфых, ошъу хэ-тынкIи шIлэхэщтэп, гуихэу шIуцIабзэх пшэхэр. Нэр ыхъэу, пэр ыхъэу жьыбгъэшхор къи-ллыгъ, мэзым къынэси чыгъ шъхьапэхэр зэридзэу къары-джэгугъ, пцел чыгыи, пхъэшъэ-бэ чыгыи псы нэпкъитIум ате-тыр къыритхьынхэу ыутхып-кIыгъэх. Гуихэу мэээхэ шIункI къэхъугъ. Шыблэм игубжэ хы-гъэхъуагъэу мэгъуагъэ, пчы-кIэми зэтэчу, шIункIыр зэ-литхъэу дунаир зэпегъэлыды-жыи. Пцэжъяышэм еужырэу ичэл къыфиуээнкIыжыгъ, шIупщым фэгумэкIэу зиплъы-хьагъэми, IэкIэлъэгъуагъэп. Хъэ джашъор ыжэ зэкIэгъэзыжы-гъэу къызпэгъокIым, къыгъэ-гушIуагъ. Ащыгъум, «Шэбат-ныкъуи» ыуж ит. «Бгъэ гъэ-сэгъэ закъор» зэрэриIорэм есэ-жыгъагъ шэкIожьыр.

— НэкIэу укъэкIожыгъа, джэшъожэ, ужэ зи дэлъэпи, ныбгъуи, мээ атэкъэ лъащи, зыпары къыплэкIэфагъэба? — цIыфым ычIыплэ ригъэуцозэ еупчIыгъ чэл чIэгъэ зэхъужэ-хэм. — Тидэ къышчыунагъ сишIупщ шъхьарыкIожэ? — къызэреупчIырэр къыгуры-

Iуагъэу къышигъэхъоу ыкIэ псыгъо егъэсысы игуапэу.

ЧъэшхокIэ, къырафыжъа-гъэм фэдэу шаклори къычIэ-лъэдэжыи, иIальмэкIи ишхончи къызшIохыхыгъэ къодыеу ош-хыр къыритIупщыгъ. Шалъэ-кIэ къыракIыкIэхьэрэм фэдэу къырикIугъэхэу къыригъэжъагъ, нэрэ-Iэрэ азыфагу уашъори чIыгури зэхэкIухьыи зы хъугъэ. Уапашъхъэ итыр умылэгъоу шIункIыбз, пчыкIэр мээ кIы-бымкIэ къыхэхъупскIыкIышъ, мээ шъхьашъор къызэпигъэнэ-фыжъэу чIышъхьашъом къы-рэхъэшъ, чэлым къычIэлъадэ. Iэгъо-блэгъуи, псыхъуи, шъофи зэкIэ зэпегъэлыдыжыи, джыдэ-дэм къэоштым фэдэу шыблэр емызэщэу мэгъуагъэ. Махъу-лыгъэр зэрэрэхъатыр шIупщым ыгъэшIагъоу фыдыреплъэкIы, ишэн ешIэшъ, ежэ ышIэщтым. Ардэдэм нэм къыкIэджагоу пчыкIэм къыгъэнэфи, гур рихэу шыблэр оклаеу къэуагъ. Хъэ-жъыр хигъэпIлэукIыгъ, зыри-гъэутиIугъ. Ащ нахь фэмы-щыIэу шаклор кIырыуи чэлым чIэлъэтыгъ, хъэжъыри къэ-хьакъуи ыуж илээдагъ. Ар зымыапэрэ лъэгъугъо махъу-лэр еджагъ:

— ТIэкIу зэкъогъэу, шыблэ уаер хэлъадэхэрэп, бетэмал, къэгъаз!

Къэзыгъэуцун щымыIэ шэ-кIожым, башэри ежагъ, хъэ-жъыри пцIэуу къыготэу кIиш, оешхом хэкIодагъэх. ТIэкIу шIагъэу къагъэзэжыи къызэ-дачъэхэрэм фэдэу чэл пчъэлум блэхъушъутигъэх, къызнэсы-хэм, шаклор шIоу дэпIэжъ, хъэри къыхэпIлэукIи жьым Iуихыгъэхэу кIодыжыгъэх. ПчыкIэм къызегъэнэфым, къагъэзэжыгъэу къызэдэчъэ-жыхъуи инэплэгъуу къыри-дзагъэх, чэлым къызынэхэм тIогъогогъо дэпIэжъ, пцэ-жъыишэр зэтеутэу шхыкIай:

— Астафурилахь, мыщ зызэримышIын шыIэп, Шэбат-ныкIожэ къыгушпысыштыгъэм гъунэ иIэп. Зыгъэпсэф, узэго-утишты, хъэжъыри псэкIоды, икъушты къызэрипчыыхькIы-гъэр!

Зэ дэпIлаештыгъэр тIум зы-нэсым, Iэсэжыгъэу лъэплэзэ къэмылэгъожэ охъуфэкIэ. КъызылъагъокIэ зызэришIэгъ-жыишэр хэгъахъо — зы чIы-пIэм имыкIэу мээуджы. Хъэ-жъыи ышэрэ лъэкъуитIур еубы-тышъ, ыужырэхэмкIэ къе-гъашъо, чэлым къычIэхьан Iоф иIэп. Шыблэр къызэрэоу дэп-клаешъ, кIэлэ, гъунэм шхынкIэ нигъэсыгъэ махъулъэр зха-фэшъ, къэтэдэжыжыи. ШакIом-рэ хъэмрэ езэщхэрэп, нэшIэ-лушIэнкIэ къагъанэрэ шыIэп, чэл Iупэр ары мыхъэр зыца-гъахъэрэр. Удж оредэу ятэ ихъакIэщышхо къышIаошты-гъэр зэхишIыкIэу загъорэ пцэжъяышэм ытхьакIумэ къы-редзэ. Шхыжыишэу, куожыишэу амал зымыIэжыи егъэшIагъо шэкIожым икIарыу зынэсы-рэр, джыри кыишIэрэп. Мэфэ-ныкIом шъофым итыгъэр зэ-пымыоу къычыхъэу, уджэу уаер хэтими, пшыным, зи-гъэпсэфыным пэчыжэ.

Чэл Iупэм рафыжъагъэу зэ блэлъэты шаклор, зэ «Къэрэ-къамылым» къыдашъоу зешIы, зэ «Зыгъэлъатэм» хэт, рэхъатэу

«Удж хъураем» къыдекIокIэуи зешIы. НахьыбэрэмкIэ зыхэт уджым нахь хъэагъэ. Ащ ихъор-шэрыгъэ Iахь хэлъ, уджым къыдекIокIыфэ фикъун фэ-дизкIэ зегъэпсэфышъ, рафы-жъэжыгъэу кIэлэжыи хьапкIы-кIэ, хъэжъыри ехъакъуэзэ ыуж имыкIэу лъэчъэ. ОшIэ-дэмы-шIэу уашъор къызэкъоугъ, уаер къызэрэжъагъэм фэдэу псын-кIэу зэпыужыгъ, дунаир къызэлIуихыжъэу ригъэжъагъэ-ми, шыблэ гъогъоныр зэпыурэп. Шэблэнэжъыр къычыхьаным-рэ уджынымрэ язэщыгъэу хэ-шыкIыгъоягъ. ЫшIэщтыгъ пцэжъяышэм шыблэм игъогъон шегъэтыфэ икIэчыхьан зэрэ-зэпымыуштыр, апэрэп ауштыу зэрилэгъурэр. Ышпыхъу къы-цэгъагъэп джыри къыричъы-хьыкIэу зырегъажъэм. ЗэрашIы хабзэу, къыухъэмэ, ыухъажызэ кIэкIупчIыхъэу хъугъэ оешхом къызыфичыхьэрэмкIэ. Бэрэ ушъхьагъухэр ышIызэ джэуап тэрэз къыритыгъэп. «Ашъу, тятэжъхэр шыблэм фэуджы-штыгъэхъа?!» — зигъэсэмэр-къэуштыгъ. Ыуж имыкIыхэ зэхъум, шъыпкъэм нигъэсыгъ.

— Сэщынэ, зиунагъор бэ-гъон, сэщынэшъ къэсэчыхъэ. Джащ пай убзапIэм сит, — къыриIуагъ.

— Хъэжъыр тауштыу бгъэ-сага къыбдичыхьанэу?

— Сэгъашхэ, сегугъу къыз-дичыхьэ зыхъукIэ, тхьакIум-кIыхъэ гъэжъагъэмкIэ сешIу-шIэ нахькIэ, сэмэркъэукIэ уауж итына фэмыфичьыгъ!

Уаер зэрэщыгъэжыгъэм фэдэу тIэкIу-тIэкIуэзэ, шыблэ гъогъоныр лъыкIуагъэзэ, ошхым ыуж итэу нахь макIэ хъуи кIодыжыгъагъэ. Гъэмэфэ уаер зэрэгъэпсыгъэм текIыжыныи, дунаир къызэлэжыжыгъ, бзы-ухэр къэлъэгъожыгъэх, яцIу-щыуи падзэжыгъ, псы лъэба-нэу ыгъэуцагъэхэми къашъ-хьащыкIугъэ арызыбз. Хъэл-гъуанэ дэзыутигъэхэри гIуэхэзэ псыхьом екIух, хэлъэдэжы-фэхэкIэ зэгъоутхэу. Оеуж жьы мэ IэшIоу мээышхом кыишхьырэ-ри, псыхьом къытырихьэрэри зэхъагъэу къызIупщэнкIэ тхъагъо.

Чэл гъушъэм къычIэкIыгъэ пцэжъяышэм ыбгъэ дизэу жьы къабзэр ыгъатхъэу къызIуиши, игъусэхэм зафиплъыхьагъ. Ячъэн къышкIагъэу хъушъыкI-хэзэ хъэри лъыри къекIужыи.

— Шыкур къэчыхьанкIэ зыжъугъэшхэкIыгъэмэ, — апигъохыгъ шакIомрэ ихъэрэ.

— Ар симыгъусэмэ къысэ-хьыльэкIышты. Ежыри есагъ, ебгъэзыжыишэу шытэп.

— Есэнба тхьакIумкIыхъэ гъэжъагъэкIэ бгъашхэрэр! Хэти къыбдичыхьанба ауштыу бгъашхэмэ! Iофэп ар! Шыгъын цIынэхэр зышыхьыи куамэм едзэкI, гъончэдэж гъушъэр зып-фэсэгъэхъазырым къэо-енэу ыгуи къэкIыгъагъэп. Къэп-таньыи зытедзэри, бисмилахъ тэгъало, шэджэгъуашхэр блэ-кIыгъ къэпчыхъэзэ. Уаер те-ужыжыгъэмэ, ечэнд нэс тышы-Iэн, Тхьэм тигъэпсаумэ.

Хьалыгъэ зэтэкIэлпыкIымрэ чэт гъэжъагъэмрэ яIофэ зашIэм, псынэкIэчъыпсыр тырашъу-хьажыгъ. Ынэхэр къибэлыкIэу къанэцIыштыгъэ хъэми илахь

зыхагъэкIым, ыльэкъо зэте-дзагъэхэр иплэшъхьагъэу чэ-лым фычIахыгъэу уц гъугъэм зытыригъэгупсэфыхьагъ.

Пцэкъэнтфыхэр шыгъуп-шэгъагъэхэп пцэжъяышэм, къещхьыи къэсыми ахэр зы-кIи ыгу икIэу къыхэкIыгъэп, ау зэмызэщырэ ишIупщым икIэ-чыхьан зэпигъэуэгъэп, имы-хэбзахэу гъунэм нигъэсыгъ. Ягугъу къызыхегъэпсым, ша-кIом игуапэу гъусэ зыкыфи-шыгъ.

— Олахъэ, карп зырыз апы-сым тIуми, — зыфэщылагъэп игъашIэм а Iофым пылтым.

— Тауштыу къапшIэрэ? — егъэшIагъо шакIом.

— Гъуаргу Iоу шхончыкIэ уеонышъ, тхьакIумкIыхъэ уукIыным фэдэп пцэжъыеушэ-ныр, къулайныгъэ фыуиIэн фае ащ.

— Джауштыу Iозэ шIы! Сыд оIокIи мэхъуа? Тыгъужэ е мы-шъэ уукIыныр пцэжъыеушэ-ным нахь псынэкIэу къэпIотэшт джы, махъулъэр!

— Хъау. А дэдэри сфэлонэп. Сыд фэдэрэ Iофи къулайныгъэ ищыкIагъ.

— Ар тэрэз. Къыбдесэгъа-штэ, — къэзэгъыгъ шакIори.

— Ослуагъэба, карп джадэ пыс, — къэгъуIэ пцэжъяишэр.

ПцэкъэнтфыкIыр Iэклиути-ным фэдэу зезышэрэ карпыш-хом зэ ытхьыцIэ кыишэу, зэ ышъхъэ къэлъагъоэзэ псым зышыреутэкIыжыи, ау а Iофым егъашIэм пылтым, ишъэфхэр зышIэрэм емыгоуашъу ыкIи шъхафит ымышIыпэу зэри-гъашэзэ, шылэ Iуданыр гъэп-сыгъэу пцэжъыешхор хъазырэу зышыхыгъэшпыхьаным, ятIо-нэрэ пцэкъэнтфыкIыри «цIы-жъу» макъэр пигъэлукIэу чIи-Iугъ.

— Ащи бэшIагъэу карп пыс, ПлъыжымыкIор, екIуалI псы-нкIэу! УкIырымыоу, сэ зэрэс-шIэу гъэпшыи. Пемыгъэут! Узэ-рэшэкIо Iазэр нафэ, джы къэлъэ-гошты упцэжъыешэ Iазэмэ.

— Пцэжъые уешэныр о уяне къызэрэбдильфыгъэм фэмыдэ-ми, пызгъэкIыжыиштыгъэм амал иIэмэ, умыгумэкI, сиджагъоп шаран гъэжъагъэр ээри, Бы-лымгъотыкIор!

Мамрыс IэшIум ыгъэпIэ-гъэ пцэжъыешхор пшыгъахэу пцэкъэнтфым пысыгъ, бэп ищыкIэгъэжыгъэр ыныбэгъу къыдигъэзыенкIэ. Зэрэгугъа-гъэуи хъугъэ, унэзагъэу ыны-бэ гъожышхо псыкIыIу къы-зэхъум, мытхьытхъэу кыишIи шIупщым джыри ешъэбэкIызэ зэхыригъэхыгъ:

— Фэсакъ, сэ зэрэсшыгъэм фэдэ къабзэу дэпсэу, умыгуI. УзэрэкIырыоу хэлплэ-хэкIы-жыи къыпфэкIошты!

Пцэжъыем икыишхьанба хэб-лхьагъэр сэмэркъэу пэчы-жъагъ, имахъулъэ игумэкIыгъо ыгъэлэсэн ыльэкIыштыгъэми гушIэлкIэ. Пцэжъые тегъэпсы-хъэгъэшхор ныджым къыты-рилъашъуи, ыжэ зэкIыкIэу ыпашъхъэ къызырелъхъэм, махъулъэм фэщылагъэп:

— Ащ ыIорэр ошIа, олъэгъу-ба ыжэ зэрэзэтырихьэр?

— КъапIомэ сшIэн, оры ахэм ябзэмыIу зышIэрэр, къэбгъэшIагъэм уахэт.

КЪАТ Теуцожь.
(Джыри къыкIэлъыкIошты.)

Шынджыемэ ялэбэкъушлухэр

Тэхутэмыкьое районым икьоджэ анахь инмэ ащыцзу Шынджые спорт псэуалъэ кышчызэуахыгъ. Илээс реным ащ футбол цыкыу щешлэнхэ алэагышт. Тысыплэхэри илэхыш, культурэм фэгъэхыгъэ Иофтхыабзэхэри щызэхачэнхэу амалышлухэр агъотышты.

Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхыакушынэ Аслъан Шынджые зэклом къуаджэм нахь ищыклагъэр кыдылгыти, искусственнэ футбол ешланлэр шлухафтын афишлыгъ. Спорт псэуалъэр гъэпсыгъэным пае Иофыр ащ цырагъажыи, зэхэацломэ къадэхугъэр маклэн.

— Урысыем иполитическэ партией «Единэ Россиер» клэ-шакло фэхугъэу спорт псэуалъэхэр хэгъэгум щагъэпсых, — кышчылауагъ Шынджые джырблагъэ шыклогъэ зэхэхэм АР-м и Парламент идепутатэу Мырзэ Джамбэч. — Мыш фэдэ мэфэ гушлуагъо шынджыемэ ялэным пае уахътэу ыхыгъэр маклэн. Ныбжыкълэмэ акъуачлэ шапсыханэу, яспорт ухъазырыныгъэ

луагъ Пшыдатэкъо Ризо. — Бэнаплэ чылэм кышчызэуахыгъэу ныбжыкълэмэ зыщагъасэ. Футбол зыщешлэштхэр непэ кыбзэлутэхы. Клэлэцыкыу джэгуплэ ыкыи волейбол ешланлэ къуаджэм шыдгъэпсынуу Шынджые псэуплэм итхыаматэу Пратэкъо Муслим кытэлъэлугъ. Ахэри дгъэцэклэштых, къуаджэм идэхэагъэ зедгъэушъомбгъушт.

Къуаджэм клэлэцыкыу ы-

— Адыгэмэ шэн-хэбзэ дахэу ахэлэмэ спорт псэуалъэр Шынджые шыдгъэпсы зэхум яшлуагъэ къэклуагъ, — ело къоджэ псэуплэм ипащэу Пратэкъо Муслим. — Искусственнэ футбол ешланлэр зыщыдгъэпсышт чыплэм изэгъэфэн щедгъажыи, Шынджые дэхсхэм, чылэм шапугъэхэу лэнэтлэ зэфэшхыафмэ алутхэм яшлогъэшхо кытагъэ-кыгъ. Ти Президентэу Тхыакушынэ Аслъан лъэшэу тыфэраз. Тикъоджэгъухэу Трэхъо Аслъан, Мырзэ Джамбэч, Абрэдж Аслъан, Дэгүф Инвер, Нэхэе Казбек, нэмыкълхэри тхыагъэпсэх. Республикэ стадионым идиректорэу Шхъэбэ Сэид ишлуагъэу кытигъэкыгъэри тшыгъупшэштэп.

Апэрэ ешлэгъур

Чылэм дэс ныбжыкълэхэмрэ еджаплэр кышчызыухыгъэхэу Иофшланлэмэ алутхэмрэ футбол ешланлэмэ щызэнэкъокъугъэх. Къуаджэм дэс ныбжыкълэмэ якомандэу ЕмтЫль Вячеслав зипащэм теклоныгъэр кыдихыгъ. Пшыдатэкъо Ризо футболистхэм шлухафтын афишлыгъ.

Командэхэм якапитанхэу

ЕмтЫль Вячеславрэ Трэхъо Аслъанбэчрэ кызыралуагъэу, теклоныгъэр зым кызырэдихыгъэр арэп нахь зыгъэгущлохэрэр. Футбол щешлэнхэу амал ялэ хъугъэш, янеушэр мафэ нахышлу зэрэхуштым игъогу тхыагъэхэш, ягушлуагъо зэдагошы.

Кукэнэ Муратэ яклас

Футбол ешлэгъур заухым Урысыем инароднэ артистэу Кукэнэ Муратэ ыгъэхъазырыгъэ культурнэ программэм пчыхъзэхэхэр лыгъэклогатгъ. Кукэнэ Муратэ Тэхутэмыкыуае кышчыхыгъ. Къоджэ гъунэгъум зэрэаплугъэм фэшл шынджые къэбармэ ащыгуаз. Мэфэ заулэклэ узэклэ-лэбэжымэ, Тэхутэмыкыуаерэ Шынджыерэ япсэуплэхэм япащэхэр Тыркуем шылагъэх.

— Тыркуем иадыгэ къуаджэхэу Шынджыерэ Тэхутэмыкыуаерэ тащылагъ, цыфмэ талу-клагъ, — келуатэ Пратэкъо Муслим. — Джыри тызэлъыклогът, хэкум кызыгъзэхъы зышлоигъомэ тишлуагъэ ядгъэкышты.

Кукэнэ Мурат пчэгум кыхыаньр лэшлэх кыфэхугъэп. Шынджыемэ ар лъэшэу яклас. Пшгъэшэ ныбжыкълэхэр, клэлэцыкыу-кыхэр, зыныбжэ хэклотэгъэхэр кыпоуцохэхэ, нэпэплэ сурэтхэр тырахыгъэх, театрэм икьэбармэ къакълэупчлагъэр маклэн. Шынджые культурэм и Унэ дэтэп. Ар къуаджэм зыщагъэпсыклэ тиартистхэр чылэм нахыбэрэ зэрэклэштхэр М. Куканэм кылуагъ. Комедием диштэрэ къэшынхэу ащ кыгъэлъэгъуагъэхэр къуаджэм дэсмэ лъэшэу агу рыхыгъэх, джыри яхъэклэнэу келъэлугъэх. Зэхэхэм нэжэ-лужхэр, клэлэцыкыу-кыхэр, гъунэгъу къуаджэмэ кыарыкыгъэхэр хэлэжыагъэх.

Сурэтхэр зэхэхэм кышчытырахыгъэх.

хагъэхонэу амалэу ялэр зэрэмаклэр кыдэтлгыти, футбол зыщешлэштхэм игъэлсын тыфэжыагъ. Футболыр дунаим тет спорт лъэпкхэм анахэу къащыхагъэшы. Шынджые спортсмен дэгъухэр кыдэклынхэу, Адыгейм ихэшыпыкыгъэ командэмэ ахэтхэу зэнэкъокъу инмэ ахэлэжэнхэу тэгугъэ.

Шынджые тарихъ гъогоу кыкыгъэмкыи, шылэклэ-псэуклэу илэмкыи районым ит къуаджэмэ къахэшы. Ащ фэдэ гушпысэмэ къапкырыкыгъэ Тэхутэмыкыое районым иадминистрацие ипащэу Пшыдатэкъо Ризо зэхэхэм кышчыгушылагъ. Къуаджэм лэпылэгъу етыгъэн зэрэфаем ар дэгъоу шыгуаз.

Клэлэцыкыу ыгъыпши кызызэуахышт

— Хахъо зилэ къуаджэмэ Шынджые ахэтэлгытэ, — кы-

гъыплэ ищыклагъ. Пшыдатэкъо Ризо кызыралуагъэмкыи, Тэхутэмыкыое районым ина-роднэ депутатхэм язэлуклэ унашъо шапшыгъ сомэ милли-оний Шынджые кыфатлупшыныш, клэлэцыкыу ыгъыплэм пэлуагъэханэу.

АТЛЕТИКЭ ПСЫНКЛЭР. ЕВРОПЭМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Медаль кымыыхыгъэми, тегъэгущхо

Европэм атикэ псынклэмкыи изэнэкъокъухэр Испанием икълэу Барселонэ шыкылагъэх. Адыгэ Республикэм и ШВСМ зышчыгъэхэрэ Юрий Абрамовыр марафон кыччэнымкыи зэлуклэгъум ахэлэжыагъ.

Хагъэунэфыкырэ чыплэмэ ащыш Юрий Абрамовым кыдымыыхыгъэми, уштыхунэу зыкыгъэлъэгъуагъ. Зэнэкъокъур спортсменхэм заулэм я 20-рэ такыкхэм къащыублагъэу я 40-рэ такыкхэм анэс плэми хунэу Юрий Абрамовыр зэкълэми апэ итэу кыччэагъ. Мы-

екъуапэ шапугъэ Ю. Абрамовыр нахышпэкыи метрэ минитф хуэрэ гъогум щянэкъокъуштыгъ. Урысыем идышгъэ медаль кыфагъэшъуашэу, дунэе турнирхэм теклоныгъэр къащыдихэу зэп кызырэхэкыгъэр.

Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тренерэу Константин Ча-

диным ыгъэхэрэ Ю. Абрамовым марафон кыччэным хэшлыкыи фыри. Километрэ 42-рэ зэпымыгъэу кыччэныр лэшлэхэп. Урысыем ихэшыпыкыгъэ командэ хэтэу Дмитрий Сафроновым Барселонэ шыклогъэ зэнэкъокъум ячэнэрэ чыплэр кышчыдихыгъ.

Барселонэ кэлэ дах. Мыш шэпсэу Адыгейм шапугъэ композиторэу Хъупэ Мурат. Ю. Абрамовым Барселонэ ыгу рыхыгъ, кыкылэлыклогът зэнэкъокъумэ ишпыкыгъэу зафегъэхъазырыш, шлэхэу тигъэгущлонэу тышгугъы.

— Клэлэцыкыу дэдэу Юрий Абрамовым тиспорт еджаплэ зышчыгъасэу ыублэгъагъ, — ело АР-м гъэхэныгъэмрэ шлэныгъэмрэклэ и СДЮСШОР идиректорэу Хыакулмыз Аслъан. — Урысыем ихэшыпыкыгъэ командэ хэтэу медальхэр нахыбэрэ кыдихынэу фэсэлэ.

Нэклубгъом итхэр зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЬ Нурбий.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

Кыдызыгъэкырэ:
Адыгэ Республикэм лъэпкы Иофхэмкыи, Икыиб къэралхэм ащыпсэурэ тилгэп-кыгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмкыи ыкыи къэбар жугъэм иамалхэмкыи и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редактор шхыалэм иапэрэ гуадзэр АУЛЪЭ РУСЛЪАН

Редакциер зыдэшылэр:
385000,
кы. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхыалэм иапэрэ гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-шхыдэкыгъэ зы-хырэ секретары:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхыатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын Иофхэмкыи, телерадиокъэтын-хэмкыи ыкыи зэлъы-лэсыклэ амалхэмкыи и Министерствэ и Темуыр-Кавказ чыплэ гъэлоры-шланлэ, зэраушыхы-тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-тыхэрэм мышпып-кыагъэу кыахэхэрэмкыи кызыт-хыгъэхэм пшгъэдэ-кыжэ ахыи. Къа-тхэхэрэмрэ гъэзе-тым шылажэхэр-рэмрэ яеплыкыи зэтемыфэн ылгэ-кышты. Гъэзет-еджэхэм кыт-фагъэхырэ тхы-гъэхэр зэхэтфы-хэрэп ыкыи кы-зытхыгъэхэм алэклэдгъэхъа-жыхэрэп.

Зышчыаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кы. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр 4651
Индексхэр 52161 52162
Зак. 2238

Хэутыным узшыклэштхэнэу шыт уахътэр
Сыхыатыр 18.00
Зышчыклэштхэнэу уахътэр
Сыхыатыр 18.00